

فصلنامه علمی فرهنگی انجمن
اسلامی دانشجویان دانشگاه الزهراء
(س) / سال پنجم / شماره ۱۷ /
فصلنامه بهار ۱۴۰۱ / ۲۴ صفحه

حورا

اولین فصلنامه علمی- فرهنگی دانشگاه الزهرا (س)، در حوزه زنان و خانواده

شناسنامه نشریه:

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه الزهرا (س)؛
عضو اتحادیه انجمن‌های اسلامی دفتر تحکیم وحدت

مدیر مسئول: نرگس عابدینی
سردبیر: نرگس عابدینی

هیئت تحریریه: نرگس عابدینی، بهاره خلجی، مریم امیرخانلو، ساغر رحیمی، سمیرا رحمتیان، کوثر شعبانی، فاطمه اشرفی، مرجان فتاحی، مطهره بهزادی، زهرا جوکار، آیناز عربی، راضیه جلالی، ریحانه سادات وحید، عارفه مهدوی، پریسا جعفرزاده، الهام آقابابایی

ویراستار: فاطمه دادرس
استاد راهنما: دکتر الهام شریعتی
صفحه آرا و طراح جلد: زهرا عظیمی

با تشکر از سرکار خانم صدری که ما را در انتشار این شماره از نشریه، همراهی کردند.

شماره تماس: ۰۹۱۰۳۷۳۶۴۲۵

📍 @havva_mag
📷 @havvamag
📍 @anjomanalzahra
📷 @anjoman_eslami_alzahra

فهرست:

❖ سخن سردبیر	۴
❖ سرویس جامعه‌شناسی	
تجرد یا تاهل؟! جبر یا اختیار؟!.....	۶
دختران، زیر سایه‌ی تنهایی	۷
حفظ چارچوب با جنس مخالف	۹
بررسی مقاله انزوای اجتماعی دختران مجرد و عوامل فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر آن ؟	۱۰
حدی میان سنت و مدرنیته	۱۲
تجرد سیاه	۱۴
تابوشکنی	۱۶
❖ سرویس روان‌شناسی	
تجرد؛ واقعیتی جنسیتی	۱۹
آموزش؛ لازمه‌ی ورود به مرحله جدیدی از زندگی	۲۱
سلاح شناخت	۲۲
❖ سرویس فیزیولوژی	
ازدواج از فراسوی بلوغ	۲۵
آسیب‌های تجرد قطعی برای دختران	۲۸
❖ سرویس فرهنگی- هنری	
ازدواج را آسان کنید	۳۱
موانع فرهنگی، یاری‌رسان تجرد	۳۲
توهم سیندرلا	۳۴
زنان، مردان را نمی‌فهمند	۳۷
❖ سرویس فقهی- حقوقی	
خواستگاری؛ آثار و ضمانت اجرای آن	۴۰

سخن سردیر

نه به تنهایی قطعی

– نرگس عابدینی
کارشناسی مطالعات خانواده

در دنیای امروزی تمام افراد در موقعیت‌های مختلف زندگی به الگویی مناسب نیازمند هستند تا راهنمایی باشد در مسیر سراسر قرار و نشیب روزمره. یکی از مهم‌ترین و موثرترین اقشار جامعه، دختران می‌باشند که با توجه به ظرفیت و توانایی بسیار بالا، لازم است برای زندگی ایشان در ابعاد مختلف علمی، سیاسی، دینی، اجتماعی و خانواده الگویی معرفی شود که با نیازها و شرایط این قشر هم‌خوانی نزدیکی داشته باشد.

در زمانه‌ای که سبک زندگی دختران جامعه یکی از اهداف اصلی تهاجم فرهنگی غرب شده است، اهمیت وجود سبک زندگی مناسب برای تقابل با این چنین تهاجمی بیشتر حس می‌شود. در چنین شرایطی که هویت و سبک زندگی دختران در مسیری پر از ابهام و تشویش قرار دارد، شناخت و ایجاد آگاهی در مورد شخصیت و زندگی حضرت معصومه(س) بهترین و کارآمدترین راهکار برای دختران مجرد است.

حضرت معصومه(س) در زمانه خود به علت تنزل پیدا کردن سطح فرهنگی جامعه، هم‌کفوی مناسبی برای زندگی مشترک پیدا نکردند اما بعنوان دختری مجرد در ابعاد گوناگون با حفظ پاکدامنی و عفت خود پیشرفت کردند. تعقل‌گرایی و تفکر، نیاز امروزی دختران است؛ زیرا امروزه تربیت تحصیلی، جایگزین تربیت عقلانی شده و دختران را دچار خلأ و ناکامی در ازدواج و زندگی

خانوادگی کرده است.

همچنین توسط رسانه – موثرترین ابزار فرهنگی کشور – الگویی برای دختران تعریف نشده است و کانون خانواده نیز آن‌طور که باید فرزندان خود را برای مدت زمان تجردی و زمان ازدواج آماده نمی‌کنند، بلکه با ایجاد فشار و توقعات غیرواقعی باعث می‌شوند که دختران قادر به تعیین معیار و ملاک مناسب برای انتخاب شریک زندگی خود نباشند و درگیر مسائلی هم‌چون تحصیل و اشتغال شوند و یکی از مهم‌ترین نیازهای خود که تشکیل و تحکیم یک خانواده و تربیت نسل آینده است را نادیده بگیرند و گاهی به آنچه که علاقمند هستند نیز توجه نمی‌کنند و نیازهای خود را سانسور کرده و در بدترین حالت در راه‌هایی نادرست برای رفع این نیازها قدم می‌گذارند.

۶نگرش جوانان و خانواده در سال‌های اخیر، دچار تحولات و نوساناتی در مورد ازدواج شده است همچنین شرایط اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ... موجب کاهش ازدواج و افزایشی تجرد شده است و دختران دهه ۶۰، نمونه‌ای از این معضل در جامعه هستند که خواه، ناخواه درگیر تجرد قطعی شده‌اند. و متأسفانه دختران بیش از پسران با آسیب تجرد قطعی روبه‌رو می‌شوند و به شدت این نیاز در جامعه احساس می‌شود که به شرایط زندگی دختران بیش از گذشته توجه شود و مورد واکاوی قرار گیرد و راهکارهای مناسبی ارائه شود تا از عواقب آسیب‌زای آن چه در بعد فردی و خانوادگی و چه در بعد اجتماعی جلوگیری شود.

سرویس جامعه‌شناسی

دختران زیر سایه تنهایی

بررسی دلایل عدم ازدواج دختران

مریم امیرخانلو
کارشناسی مطالعات خانواده

تاخیر و گریز از ازدواج در جوانان به ویژه دختران، دلایل خاصی دارد که باعث مجرد باقی ماندن آنها می‌شود. در ادامه دلایل رایج این مسئله را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

داشتن استانداردهای غیر قابل عبور

دخترانی که میل به ازدواج ندارند؛ اغلب معیارهای تقریباً غیرقابل عبوری برای انتخاب همسر تعیین کرده‌اند، معیارهای سفت و سختی که بعضی از آنها غیر منطقی هستند.

اغلب معیارهای غیرمنطقی در مورد همسر آینده است که باعث تنهایی دختران شده و آنها باید سعی کنند از قدرت تحلیل و ادراک شرایط و وضعیت موجود جوامع اطراف، منطق درستی را وارد معیارهایشان کنند.

علاقه بیش از حد به کار

این روزها اغلب دختران جوان آنقدر غرق در مناسبات شغلی شده‌اند که نمی‌توانند زمانی را برای شریک زندگی و زندگی عاطفی‌شان داشته باشند. گاهی ممکن است فکر کنید هیچ چیز در دنیا شما را به اندازه پیشرفت کاری راضی نمی‌کند و ممکن است آنقدر غرق این تفکر شوید که حتی فکر تغییر روند زندگی هم در سرتان چرخ نزند؛ بهتر است کمی از مادیات و زندگی شغلی و مالی دور شویم، به اطراف بنگریم تا به چشم خود ببینیم افراد متاهل شاغل زیادی در اطرافتان دیده می‌شود که زندگی آرام و موفقی دارند.

سرگرم در دوستی و رفاقت‌ها

دخترانی هستند که تصور می‌کنند حتی یک لحظه هم بدون دوستانشان نمی‌توانند زندگی کنند و در این حالت است که ازدواج را محدودیت در آزادی و ممانع رفاقت‌های خود تلقی می‌کنند. این افراد ترجیح می‌دهند در زندگی خود با افراد مختلف، رابطه‌ای دوستانه داشته باشند اما محدود به یک فرد (شریک زندگی) نباشند.

رد شدن از خواستگارها با تفکر اینکه باز هم خواستگار خواهد آمد

در جامعه امروزی برخی دختران به این فکر می‌کنند که پاسخ مثبت به یک خواستگار، یعنی پاسخ منفی به

خواستگاری‌های بعدی و به همین دلیل راضی به ازدواج نمی‌شوند. شاید هم تصور می‌کنند که همیشه فرصت‌های بهتری در مقابلشان قرار خواهد گرفت و لیاقت آنها بیشتر از شخصی است که در این زمان به آنها پیشنهاد داده است.

خلاصه که بسیاری از دختران به دلیل اینکه مدام به افکار منفی که نسبت به روابط و افراد دارند، معمولاً به آینده خوش‌بین نیستند و تن به ازدواج نمی‌دهند.

توصیه می‌شود از امروز مثبت فکر کنید و به آینده خوش‌بین باشید. شاید این کار مشکل باشد اما شدنی است. کارهایی برای خود و انرژی اطرافتان بکنید تا هم خودتان از وجودتان لذت ببرید و هم افراد جذب شما شوند.

این کارها عبارتند از:

خود واقعیتان باشید

اگر به دنبال یک رابطه‌ی پر دوام و همیشگی هستید، به طرف مقابلتان خود واقعی‌تان را نشان دهید و سعی نکنید خود را تغییر دهید. اگر نتوانید به طرف مقابل خود واقعیتان را نشان دهید و با او رو راست و صادق نباشید، بعدها برای شما مشکل‌ساز خواهد شد.

هیچ ترسی از قضاوت دیگران نداشته باشید و خود واقعیتان باشید. تغییر دادن شخصیت در مقابل دیگران، ماسک اجتماعی است که برای خوشنود کردن اطرافیان به چهره می‌زنید و اما این ماسک در روابط بلند مدت کارگشا نیست، پس سعی کنید خود واقعیتان را بشناسید و آن را بدون خجالت و با حسن نیت و عاقلانه به طرف مقابل نشان دهید تا خود شما را بپذیرد.

مهمترین رابطه ممکن، رابطه‌ی شما با خودتان است، پس ابتدا خود را دوست بدارید و با خودتان شاد باشید

بعد از شناخت دقیق و احترام به خود، حال دیگر زمان آن است که از خود سوال کنید، که دوست دارید فرد مورد نظرتان چه شخصیتی داشته باشد؟ سعی کنید وارد یک آشنایی سالم با هدف ازدواج شوید و از رابطه خطرناک دوری کنید. یادتان باشد شما مهم و باارزش هستید و حق انتخاب دارید و می‌توانید هرکسی را که مناسب خود دیدید آن را انتخاب نمایید.

دوری از اجتماع

اگر هنوز هم تنها هستید، شاید به این دلیل باشد که در اجتماع حاضر نمی‌شوید و یا گاردتان را بسته‌اید طوری

تجربه یا تاهل؟! جبر یا اختیار؟!!

بررسی وضعیت دختران مجرد در طول تاریخ

بهاره خلجی

کارشناسی مطالعات خانواده

تمایل آنان به ازدواج به شدت کاهش می‌یابد، به حدی که ازدواج افراد از این سن به بعد بسیار نا محتمل است که معمولاً جنبه روانی دارد و به فرهنگ جامعه بازمی‌گردد و شاید دیگر هرگز اتفاق نیفتد. برای همین در دانش جمعیت‌شناسی، واژه مجرد قطعی زمانی استفاده می‌شود که بدون حتی یک بار ازدواج، وارد سن ۴۰ سالگی شده‌اند و از آنجا که احتمال مجرد ماندن این افراد بسیار بیشتر از ازدواج است در محاسبه شاخص مجرد قطعی از آمار این بخش از جامعه بهره می‌برند و ورود به سن ۵۰ سالگی احتمال ازدواج را تقریباً به صفر نزدیک می‌کند.

البته مجرد همیشه به معنای هرگز ازدواج نکردن نیست، بلکه اتفاقاً باید این موضوع کامل روشن شود که آیا فرد یک بار ازدواج کرده و طلاق صورت گرفته و ترجیح داده است مجرد بماند؟ آیا هرگز ازدواج نکرده؟ آیا ازدواج کرده و متأسفانه با فوت همسر رو به رو شده و پس از آن مجرد قطعی صورت گرفته است؟ البته آن چه در این نوشته مد نظر ما می‌باشد، هرگز ازدواج نکردن دختران است و قصد داریم ابعاد این قضیه را روشن کنیم.

این روزها به دلایل مختلف اقتصادی و اجتماعی این پدیده بیشتر از همیشه خود را نشان می‌دهد. خواسته‌های بیش از حد و تجملاتی، میل به زندگی اشرافی از دلایل آن است و همچنین تمام اینها باعث ترس شخص پسر می‌شود و بنا بر این می‌گذارد که اگر نتواند تمام این خواسته‌ها را برآورده کند، جنس ضعیف خطاب شده و از پس زندگی بر نمی‌آید و به همین دلیل این پدیده رخ می‌دهد.

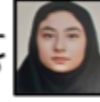
دختران و زنان در طول تاریخ و به ویژه دوران جاهلیت از حقوق و مزایای کمی برخوردار بودند. جوامع پیشین و عرب پیش از اسلام، «استقلال» برای ایشان قائل نبودند و شرافت و عزت خاصی را برای زنان به رسمیت نمی‌شناختند؛ همه این‌ها و همینطور سنت‌های پوسیده‌ای که در بطن جامعه وجود داشت، شرایطی را فراهم کرد که تمام ابعاد زندگی به خصوص طرز تفکر دختران و زنان را تحت تاثیر قرار دهد.

در آن زمان ازدواج امری اختیاری و در دست و انتخاب دختران نبود؛ بلکه بر اساس سنت‌های کهن، همه دختران مجبور به ازدواج بودند. با گذشت زمان سنت‌ها نیز تغییر کرده و متفاوت شد. این روزها با افزایش سن ازدواج، مجرد قطعی و شکل‌گیری خانوارهای تک نفره، رشد نرخ طلاق و امثال این پدیده‌ها، زنگ خطری برای جامعه است و نشان می‌دهد مفهوم پایداری در روابط بین فردی و خانواده، دست‌خوش تغییر و تحول شده است و دیگر آن مفهوم سابق در بین جامعه وجود ندارد. افراد معمولاً از سن ۲۰ تا ۳۵ سالگی تن به ازدواج می‌دهند. با گذشتن از سن ۳۵ دیگر معمولاً رغبت سابق به ازدواج وجود ندارد و همین زنگ خطری است برای مجرد دائمی و قطعی شخص.

برخی از جامعه‌شناسان اعتقاد دارند؛ آن دسته از افراد جامعه که وارد سن ۴۰ سالگی می‌شوند، (یا ۴۵ یا ۵۰ سالگی که بستگی به خصوصیات جامعه و شخص دارد)

حفظ چارچوب با جنس مخالف

موانع ارتباط سالم دختران و پسران جهت آشنایی درست

ساغر رحیمی
کارشناسی مطالعات خانواده

یکی از شگفتی‌های آفرینش، وجود تفاوت‌ها و تمایزات بین زن مرد است. خصیصه‌های مختلف اخلاقی و رفتاری، تحت تاثیر جنسیت هر یک از آنان بوده و وجود این مولفه‌ها، تکمیل کننده زن و مرد در کنار یکدیگر است. بر این اساس نمی‌توان منکر نیاز زن و مرد به یکدیگر در حیطه‌های مختلف اخلاقی جنسی و جسمی شد. هریک از کشورها تحت تاثیر فرهنگ مورد پذیرش خود، چارچوب‌ها، موانع و توجیحاتی را برای ارتباط بین دو جنس مخالف، لحاظ کرده‌اند. جهان غرب متأثر از مکتب‌های فکری نو ظهوری همچون لیبرالیسم و اومانیسیم و صرفاً توجه به تئوری‌های روانشناسی و در نظر گرفتن نیاز دختر و پسر به یکدیگر و صرف نظر از اخلاقیات و ارزش‌ها، باعث حاکمیت روحیه فردگرایی و در نتیجه بالا رفتن سن ازدواج و اصالت بخشیدن به روابط آزاد بین دختر و پسر شده است.

امروزه، اکثر کشورها فرهنگ کشورهای غربی را به عنوان الگو در نظر گرفته و دچار بحران‌های هویتی شده‌اند. در واقع جهان رو به سوی جهانی مدرنیته است؛ از همین رو عوامل مختلفی که در دهه‌های اخیر شاهد آن بودیم، مانند افزایش سطح دسترسی همگانی به اینترنت جهانی و ارتباط جمعی، شاهد رشد روزافزون ارتباط دو جنس مخالف در حیطه‌های مختلف روابط دوستی، شغلی و حرفه‌ای و اجتماعی هستیم؛

در رابطه با این امر سه دیدگاه مطرح است که روابط دختر و پسر را در سه سطح افراطی، تفریطی و اعتدال تقسیم می‌کند. دیدگاه افراطی، روابط بدون حدودمرز را پذیرفته و هیچ‌گونه ممنوعیت و محدودیتی برای آن لحاظ نکرده است، در واقع هرگونه ارتباط با جنس مخالف مطلقاً آزاد و بلامانع است؛ مشخص است که پیروان این نظریه، آثار جبران ناپذیری را بر مقام خانواده و همچنین به روح و روان دختر و پسر برای زندگی آیندشان متحمل می‌کنند. دیدگاه تفریطی، هرگونه ارتباط با جنس مخالف را رد کرده و مورد نکوهش قرار می‌دهد. لازم به ذکر است که نادیده گرفتن نیاز فطری انسان که نیاز به رابطه با جنس مخالف است، عواقب جبران ناپذیری برای فرد و اجتماع به همراه دارد،

برای مثال، پدران کلیسا که از ازدواج به زشت‌ترین صورت یاد کرده‌اند و همین امر باعث بروز فسادهای اخلاقی و رفتاری که در اکثر جوامع شاهد هستیم، شده است.

دیدگاه آخر، نظریه اعتدال است؛ این دیدگاه آزادی مطلق بی قید و شرط را رد کرده است ولی پایبند به قوانین محدود کننده و مکرر نیست بلکه ارتباط با جنس مخالف را بر اساس نیاز فطری دو جنس پذیرفته اما برای این ارتباط چارچوبی مشخص در نظر گرفته است.

دیدگاه اسلام ناظر بر نظریه اعتدال است؛ بنابراین در آموزه‌های دینی توصیه می‌شود که از ارتباط با جنس مخالف اگر ضرورتی در آن نیست، حتی الامکان پرهیز شود و ارتباط با جنس مخالف، به شکستن حریم احکام الهی منجر نشود. از این رو، اسلام حضور زنان در عرصه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی را به دلیل حضور مردان محدود نمی‌کند و ارتباط متعارف خارج از قصد لذت دوجنس را، بلامانع دانسته است.

قرآن کریم در طی آیاتی، از زنان و مردان مومن که امکان ازدواج ندارند، می‌خواهد که عفت پیشه کنند تا خداوند از فضل خود، آنان را بهره‌مند سازد. گفتنی است که نیازها و عواطف انسانی در دوره جوانی، انسان را به سمت عشق ورزیدن به دیگری، متمایل می‌کند که یک امر طبیعی و غریزی است؛ آنچه اهمیت دارد، کنترل عقلایی بر احساسات است زیرا استیفا نامطلوب از احساسات و دلبستگی‌های ناشیانه، عوارض نامطلوبی برای انسان به همراه دارد.

برای جلوگیری از روابط ناصحیح و خارج از اخلاقیات دختر و پسر، اولین راه، ترغیب به ازدواج است. ازدواج بهترین آموزه دینی برای مهار اسب سرکش نفس برای انجام گناه و رسیدن به آرامش است. همچنین انس هرچه بیشتر با قرآن و توبه از معصیت‌ها و در عین حال پایبندی به ارزش‌ها و اخلاقیات، پشت شیطان را برای وسوسه به گناه می‌شکند.

به طور کلی، با آگاهی از پیامدهای منفی این‌گونه روابط که تیشه بر ریشه بنیاد خانواده‌ها و عاملی برای بروز اضطراب که تشویش و تعارضات درونی برای طرفین است، می‌توان از ارتباطات خارج از چارچوب و آثار سوء آن در امان بود.

که همه پسرها از عاقبت سلام علیک کردن با شما می‌ترسند؛ سعی کنید تا حدی که جایز است با افراد تعامل داشته باشید و اجتماعی بودن خود را حفظ کنید.

نکات مورد توجه در ارتباط با افراد

روحیه و منش رفتاری در آشنایی پیش از ازدواج بسیار حائز اهمیت است. اگر خود را دوست بدارید و ارزش‌هایی مانند صداقت، راستی، عشق و اشتیاق را سرمشق زندگی خود قرار دهید، روح زندگی به رابطه شما خواهد دمید. (حس زندگی و شادی از اطرافتان تراوش خواهد کرد)

بهتر است که خودتان باشید و از صداقت و عشق پیروی کنید و روحیه پذیرش را در عمل بیاورید و این جرات و خلأقت را پیدا کنید که حس اعتماد به نفس طرف مقابلتان را بالا ببرید و به این وسیله محیط بهتری برای پرورش ایجاد کنید؛ شخص احساسی شما، (در صورت انتخاب درست شما) چه او را مورد انتقاد قرار دهید و چه حس اعتماد به نفسش را بالا ببرید، او شما را هرگز ترک نخواهد کرد.

بهتر است خود را فردی توانمند و با نفوذ در روابط بدانید؛ زیرا شما کاملاً مسئول رابطه ایجاد شده هستید. لطفاً ناکامی‌های خود را روی طرف مقابل خالی نکنید ابتدا خود را آنالیز کنید شاید نقاط منفی در طرف مقابل برگرفته از نقاط منفی خودتان باشد، بعد از آگاهی بهتر مطمئناً طریقه‌ی رابطه را تغییر خواهید داد.

شما هیچ‌گاه یک قربانی نیستید، حق انتخاب با خود شماست، اگر احساس کردید ذره‌ای در آن رابطه به شما بی‌احترامی شد، از آن خارج شوید هرچقدر هم که به نظر دشوار باشد؛ زیرا طرف رابطه‌تان کسی نیست که قرار باشد شما را کنار خود نگه دارد (دور شدن از فرد اشتباه).

خود را با ارزش بدانید و همان لحظه‌ای که احساس کردید رابطه اشتباه است، از آن خارج شوید و سعی در تغییر طرف مقابلتان یا تحمل رفتارهای بدش نکنید آن فرد ارزش شما را درک نکرده است، پس شخص درستی برای شما نیست.

تجربه فشار زیاد در یک رابطه اشتباه، توان و انگیزه انسان برای شروع روابط جدید را می‌گیرد و باعث می‌شود که علاقه و ازدواج با شخص دیگر برایتان زجرآور باشد.

موضوع دیگر که باید بدانید این است که درون اجتماع رفتن، وارد رابطه شدن و امید داشتن و خواستن، شما را آسیب پذیر می‌کند اما اجازه ندهید این ترس بر زندگی شما چیره شود زیرا با آنها می‌توانید به آنچه می‌خواهید دست پیدا کنید؛ سعی کنید زندگی و مستقل بودن را کنار فرد دیگر تجربه کنید و از روابط جدید پیش روی خود نهراسید دل را به دریا بزنید.

بررسی مقاله انزوای اجتماعی دختران مجرد و عوامل فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر آن؟

(سید علیرضا افشانی، مهناز فرمند، فائزه‌السادات مدرسی یزدی)

سمیرا رحمتیان
کارشناسی مطالعات خانواده

انزوای اجتماعی، یکی از موضوعات مورد پژوهش اندیشمندان در دنیای امروز است. از مفهوم انزوای اجتماعی تعاریف متعددی وجود دارد؛ در تعریفی انزوای اجتماعی را جدایی فیزیکی و اجتماعی افراد از دیگران دانسته‌اند و در تعریف دیگر انزوای اجتماعی معادل بیگانگی فرهنگی و فقدان پیوندهای اجتماعی در بین افراد می‌دانند.

انزوای اجتماعی عارضه‌ای شایع در جوانان است که مانع از برقراری ارتباط آن‌ها با افراد و محیط خارج می‌شود و معمولاً اوقات خود را به تنهایی می‌گذرانند که گسترش و تداوم انزوای اجتماعی می‌تواند منجر به ایجاد عدم اعتماد به نفس، افسردگی، اضطراب و... شود. طولانی شدن مجرد در بین دختران می‌تواند باعث ایجاد آسیب‌های روانی و اجتماعی شود. طبق گزارش روانشناسان؛ برخی از مراجعان که سنشان بالا رفته و ازدواج نکرده‌اند، تا مدتی حالت‌های خاصی مانند بی‌حالی، بی‌اعتنایی به رغبت‌ها و کاهش تمرکز پیدا کرده‌اند.

از دیدگاه جامعه‌شناسی، روابط اجتماعی - در شکل تماس‌های اجتماعی - عنصر سازنده همبستگی و پایداری اجتماعی در میان مردم تلقی می‌شود. انزوای اجتماعی اغلب به ویژگی‌های شخصیتی مشخصی مرتبط است که شیوه برقراری ارتباط فرد با دیگران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. عوامل مشخصی فرد را به سوی تنها شدن یا به لحاظ اجتماعی منزوی شدن سوق می‌دهند؛ خجالتی بودن، درونگرایی، فقدان مهارت‌های اجتماعی، و فقدان علاقه به خطر اجتماعی از این دست هستند.

تجارب زندگی اولیه درون خانواده تعیین‌کننده سطح اعتماد است و گسترش کنش متقابل برای برقراری ارتباط با دیگران ضروری است. نوع نگرش به غریبه‌ها، معیار ارزیابی و نگرش در مورد همکاری و احساس اعتماد در حین فرآیند اجتماعی شدن ظاهر می‌شود و برای شکل گرفتن نگرش فرد به دیگران در زندگی بزرگسالی ضروری است.

نتایج نشان می‌دهد که بین باورهای عرفی رایج در

جامعه و میزان انزوای اجتماعی دختران مجرد رابطه وجود دارد. می‌توان چنین برداشت کرد که چون پدیده ای اجتماعی به نام مجرد، در سنین مشخصی و در فرهنگ عرفی جامعه تابو محسوب می‌شود، ازدواج مقدس و مجرد نامقدس به شمار می‌آید و فرد مجرد در همان محدوده سنی، فردی تابوشکن دیده می‌شود که، از عرف رایج در جامعه خود فاصله گرفته است و هدف سرزنش جامعه قرار خواهد گرفت که پیامد آن، انزوا و کناره‌گیری از جامعه است.

بین تصورات سنتی رایج در خانواده‌ها و میزان انزوای اجتماعی دختران مجرد رابطه وجود دارد؛ یعنی هرچه باورهای سنتی رایج در خانواده‌ها، در باب مجرد دختران، منعطف‌تر باشد، احساس انزوا کمتر خواهد بود.

بنابراین، می‌توان برداشت کرد که محیط روانی خانواده و خویشاوندان و نزدیکان نیز مانند محیط جامعه می‌تواند کنترل‌کننده میزان انزوای اجتماعی در افراد باشد.

بین نوع برداشت از خود در دختران مجرد و میزان انزوای اجتماعی آنان رابطه وجود دارد. هرچه فرد تصور بهتری درباره ویژگی‌های شخصی و موقعیت‌های کلی خود داشته باشد، احتمال انزوای اجتماعی در او کمتر است و برعکس، اگر نوع تصور او از خود، منفی باشد، این احتمال افزایش می‌یابد.

بین میزان اهمیت ازدواج در نظر دختران مجرد و میزان انزوای اجتماعی آنان رابطه وجود دارد. هرچه تصور دختران مجرد از مقوله ازدواج بهتر باشد، احساس انزوای اجتماعی بیشتر است. این بدان معناست که طبق نظریات ماشلز و گیلیگان، نوع تصور ذهنی دختران مجرد از میزان اهمیت ازدواج، بر میزان انزوای اجتماعی آن‌ها تأثیر می‌گذارد.

مطالعات دیگر انزوای اجتماعی را با محیط زندگی فرد مرتبط میدانند. فرض این است که فضای محیطی می‌تواند ارتباط اجتماعی را حمایت کند و محرک آن باشد یا فرد را از آن بازدارد.

اعتقادات و عرف و سنت در جامعه، مجموعه‌ای از معیارها و عقاید را به وجود می‌آورند که هرچیز مقدس و نامقدسی را از یکدیگر باز می‌شناسد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که اگر شخص در محیطی زندگی کند که در آن محیط، ازدواج به موقع ارزشی مقدس تلقی

می‌شود، در صورت تأخیر در ازدواج، فرد با سرزنش‌ها و محرومیت‌های اجتماعی مواجه خواهد شد که او را به سمت کناره‌گیری از اجتماع و انزوای اجتماعی سوق خواهد داد.

• ایزدی، در پژوهشی با عنوان تجرد قطعی و احساس تنهایی، زندگی اجتماعی زنانی که گاه خواسته و گاه ناخواسته به زندگی مجردی تن داده‌اند را بررسی کرده و زنان ۳۵ تا ۴۵ سال را در یک گروه و زنان بالای ۴۷ سال را در گروه دیگر قرار داده است.

هر دو گروه، از آزادی و استقلال که بر اثر تجرد داشته‌اند احساس رضایت دارند؛ اما به دلیل تنهایی و نداشتن همدم و مونس در کنارشان، از وضعیت خود گلایه دارند و این سبک زندگی را به دیگران توصیه نکرده‌اند.

• نیک‌منش و کاظمی در تحقیقی با عنوان "علل و راه حل‌های مؤثر در تأخیر ازدواج جوانان"، به عوامل افزایش سن ازدواج جوانان پرداخته‌اند. جامعه آماری این تحقیق، کلیه دختران بالای ۲۵ سال و پسران بالای ۲۷ سال ساکن شهر زاهدان و نمونه آماری ۱۲۰ نفر بوده است. نتایج نشان داده است که فرصت‌های ازدواج برای دختران دارای تأخیر در ازدواج، نسبت به پسران، بیشتر

فراهم است و دختران مهمترین دلایل ازدواج نکردن خود را نیافتن فرد محبوب و ادامه تحصیل بیان کرده‌اند.

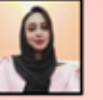
پسران مشکلات اقتصادی و بیکاری را دلیل ازدواج نکردن دانسته‌اند و میزان امید برای ازدواج در آینده برای پسران نسبت به دختران بیشتر است. همچنین، دختران و پسران کاهش انتظارات والدین را راه حل معضل ازدواج جوانان میدانند. در اولویت دوم، پسران و دختران رفع مشکلات اقتصادی و بیکاری را راه حل ازدواج مطرح کرده‌اند.

با توجه نتایج تحقیق حاضر و نتایج تحقیقات پیشین و از زاویه دید جامعه‌شناختی، می‌توان گفت درست است که در فرهنگ بومی و اسلامی ما ایرانیان، تشکیل خانواده و ازدواج به موقع ستودنی است با همه این تفاسیر، این حقیقت را نیز نباید دور از نظر قرار داد که موانع ازدواج جوانان حقیقتاً بزرگ هستند که قطعاً فرایند مبارزه با این موانع نیاز به زمان و تفکر و تأمل بیشتری خواهد داشت و درواقع، با تعجیل در امر ازدواج، حتی ممکن است مشکلی بر مشکلات جوانان امروزی افزوده شود.

حدی میان سنت و مدرنیته

بررسی شرایط دختران در ازدواج سنتی و مدرن

کوثر شعبانی
کارشناسی مطالعات خانواده

یکی از مباحث روز جامعه تقابل بین ازدواج سنتی و مدرن است. در واقع یکی از اصلی‌ترین سوال‌هایی که برای جوانان و خانواده‌های آنها مطرح می‌شود این است که کدام نوع از این ازدواج‌ها بهتر است؟ آیا باید منتظر جستجوی خانواده و بستگان باشیم تا فرد مناسب را برای ازدواج با ما پیدا کنند یا بهتر است بعد از یک رابطه عاشقانه ازدواج کنیم؟ هیچ روشی برای ازدواج، مطلق نیست؛ چراکه هریک از این دو معایب و مزایای خود را دارند و هر شخص باید توجه کند که کدام سمت ترازو بیشتر سنگینی می‌کند. از طرف دیگر، فرهنگ و شرایط حاکم در یک جامعه نیز تأثیر بسیاری در انتخاب هریک از این دو روش ازدواج دارد. برای مثال، در شهرهای کوچک، نسبت به شهرهای بزرگ، ازدواج سنتی رایج‌تر از ازدواج مدرن است و پذیرش این مسئله برای آنان راحت‌تر است. در واقع ازدواج سنتی ازدواجی مطابق با هنجارهای فرهنگی جامعه، برای تشکیل یک واحد خانواده است. در این نوع ازدواج معمولاً دو نفر به یکدیگر معرفی می‌شوند. مراحل ازدواج سنتی مانند مراسم‌های خواستگاری و برنامه‌های ازدواج، فقط در چهارچوب

خانواده انجام می‌گیرد. یعنی زوجین قبل از این مراسمات، آشنایی چندانی با هم نداشته‌اند. در فرهنگ ما، ازدواج مدرن ازدواجی است که در آن نقش خانواده در معرفی زوجین به همدیگر کم رنگ‌تر است و یا اصلاً خانواده نقشی ندارد. یعنی ازدواج بر پایه عشق بین دو طرف شکل می‌گیرد. این موضوع اصلی‌ترین تفاوت ازدواج سنتی و مدرن است. ازدواج با این سبک به شما این امکان را می‌دهد که خودتان، شریک زندگی خود را انتخاب کنید. این اتفاق تنها زمانی رخ می‌دهد که شما تحت تأثیر شخصیت یک نفر قرار بگیرید و این توجه و علاقه به یک احساس عاشقانه تبدیل و در نهایت به ازدواج ختم شود. از آنجایی که ازدواج سنتی بعد از معرفی بستگان و خانواده انجام می‌شود، دو نفر باید با همدیگر ملاقات‌هایی داشته باشند. یکی از معایب این نوع ازدواج این است که در این ملاقات‌ها نمی‌شود خود واقعی طرف مقابل را تشخیص داد. در این ملاقات‌ها، ممکن است پسر یا دختر، شخصیت واقعی خود را نشان ندهند و باعث بروز مشکلاتی در آینده این دو شود. در ازدواج سنتی معمولاً عشق زمینه‌ای وجود ندارد که همین امر یکی از معایب این نوع ازدواج است. البته در بیشتر مواقع بعد از آشنایی و ازدواج، مهر و عشق

عمیقی بین زوجین شکل می‌گیرد که نمی‌شود آن را نادیده گرفت. در حال حاضر ازدواج به سبک مدرن بیشتر مورد توجه جوانان است. زیرا به هر حال مزیت‌ها و جذابیت‌های خاص خودش را دارد. مثلاً؛ یکی از بهترین اتفاقاتی که در ازدواج‌های مدرن می‌افتد این است که شما می‌توانید فردی را پیدا کنید که بیشترین سازگاری را با روحیات و شخصیت شما داشته باشد. چون شما دو نفر به شناخت کافی از یکدیگر می‌رسید و تشخیص اینکه با هم دوام می‌آورید یا نه کار سختی نیست. در سالهای اخیر علاقه به ازدواج مدرن بیشتر شده است و جوانان علاقه بیشتری برای این گونه ازدواج دارند. از طرفی در این ازدواج‌ها گاهی سطح توقعات طرفین بالاتر می‌رود و روند اولیه آشنایی سال‌های زیادی طول می‌کشد و در پی آن مشکلات بیشتری هم پیش می‌آید و باعث می‌شود مجرد یا مجرد قطعی بیشتر شود؛ زیرا فرد مورد نظر به دلیل سطح توقع یا فراهم نبودن امکانات برای ازدواج یا مخالفت خانواده برای ازدواج آن دو و... روز به روز بیشتر می‌شود و مجبور به جدایی می‌شوند که برای هر دو آنها شکست بزرگی محسوب می‌شود و ترجیح می‌دهند مجرد بمانند تا اینکه به کارهایی برای رفع نیاز خود از قبیل: روابط آزاد، صیغه، روسپیگری و یا ازدواج سفید دست بزنند. پژوهشی در کشور بر روی ۳۸۴ تن از زنان متأهل شهر تهران با هدف مقایسه کارکرد خانواده در ازدواج‌های سنتی و مدرن انجام شده است. نتایج تحقیق نشان داد که بین زنان با ازدواج مدرن میانگین توانایی ارتباطی ۲۷،۶۵ درصد بوده و در مقابل زنان با ازدواج سنتی میانگین توانایی ارتباطی ۲۴،۸۶ درصد بوده است. بنابر این نتایج زنان با ازدواج مدرن

توانایی بیشتری در زمینه ارتباطی دارند و نتیجه آنکه آشنایی زوجین قبل از ازدواج، می‌تواند در چگونگی ارتباط زوجین در ادامه زندگی تأثیر عمیقی بگذارد و موجب بهتر شدن کارکرد خانواده شود. این تحقیق با توجه به یافته‌های به دست آمده نتیجه گرفته است که؛ زن و مردی که قبل از ازدواج باهم آشنایی دارند، می‌توانند برخی قواعد و اصول خانواده مدنظر خود را با یکدیگر طراحی و تعیین کنند و به همین دلیل بعد از ازدواج نیز بیشتر به آنها پایبند می‌مانند. این تحقیق تأکید دارد که در وضعیت امروز جامعه ما شیوه مدرن ازدواج؛ یعنی آشنایی بیشتر زوجین قبل از ازدواج و بحث و تبادل نظر بین آنها درباره ویژگی و اصول و عقاید خود درخصوص خانواده و نحوه ادامه زندگی زناشویی می‌تواند موجب افزایش کارکرد خانواده‌ها شود و بدین وسیله پایداری و ثبات خانواده افزایش یابد. ترکیب ازدواج مدرن و سنتی می‌تواند موفقیت ازدواج را به میزان بالاتری تضمین کند. در این شیوه بهتر است دختر و پسر پیش از ازدواج به هم علاقه‌مند باشند و به شناخت کافی و مناسبی برسند. معیارهایی که برای ازدواج و همسر ایده‌آل دارند را در نظر بگیرند و ببینند آیا کسی که می‌خواهند با او ازدواج کنند مناسبشان هست یا نه. از سوی دیگر معیارهای خانواده‌ها نیز در نظر گرفته شود. هم‌ترازی فرهنگی، اخلاقی، مالی و هنجارهای خانواده‌ها هر اندازه به هم نزدیک باشد، ازدواج موفق‌تر خواهد بود. هم‌فکری و راهنمایی خانواده‌ها را نباید نادیده گرفت و این راهنمایی گرفتن از آنان به معنی دخالت در ازدواج نیست.

تجرد سیاه

تأثیر ازدواج سفید در افزایش تجرد دختران

فاطمه اشرفی
کارشناسی مطالعات خانواده

یکی از دلایل کاهش آمار ازدواج و افزایش تجرد، روابط آزاد خارج از محدوده ازدواج است. افرادی که به چنین روابطی دسترسی دارند، دیگر دلیلی برای تشکیل خانواده نمی‌بینند و ترجیح می‌دهند از زیر بار مسئولیت‌هایی که ازدواج بر روی دوششان می‌گذارد، فرار کنند.

یک نوع از این روابط که اخیراً در کشور رواج پیدا کرده، ازدواج سفید است.

ازدواجی که دختر و پسر زندگی مشترک خود را بدون ثبت عقد قانونی آغاز می‌کنند. این قبیل روابط در عموم کشورهای غربی بسیار رواج دارد، به طوری که ممکن است از این وصلت فرزندان نیز داشته باشند و پس از چند سال ازدواج خود را قانونی ثبت کنند.

تاریخچه پدیده ازدواج سفید را باید در وضعیت اجتماعی کشورهای غربی جستجو کرد، چرا که سال‌های متمادی در این کشورها، برقراری ارتباطات زناشویی و پیوندهای عاطفی خارج از ساختارهای قانونی مرسوم بوده و اکنون نیز این نوع روابط زناشویی در این کشورها بسیار رواج دارد تا جایی که امروزه مقوله ازدواج سفید، به عنوان یک نوع ازدواج غیر رسمی و غیر قانونی در این کشورها از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است.

این ازدواج و یا فرزند حاصل از آن، به هیچ عنوان تحت حمایت قوانین و مقررات کشور ما نیست و بیشترین آسیب از این وصلت بر روی کودک قابل مشاهده است. چنین ازدواجی در ایران نامشروع نامیده می‌شود و طرفین در دادگاه کیفری به مجازات محکوم خواهند شد. همچنین فرزند حاصل از این ازدواج به ظاهر سفید، کودک نامشروع محسوب شده و از لحاظ قانونی از حق ارث پدر و مادر بی‌بهره خواهد بود. به دلیل اینکه دختر و پسر بدون داشتن تعهد و مسئولیت این زندگی را شروع کردند، در صورت بروز مشکل حق شکایت در هیچ مکان قانونی را نخواهند داشت.

مقوله ازدواج سفید با توجه به عدم حمایت قانون‌گذار کشورمان، با مشکلات و معایب قابل توجهی مانند بلا تکلیفی طرفین در زندگی و عدم امنیت روانی برای طرفین رو به رو می‌باشد. از دلایل اصلی که سبب ترویج

شرعی بودن این نوع ازدواج علاوه بر پیامدهای حقوقی، باعث ایجاد برخی مشکلات و تبعات اجتماعی نیز می‌شود.

تبعاتی مانند طرد شدن از خانواده، احساس گناه، افزایش افسردگی در زوجین، عدم وفاداری و تعهد، افزایش احتمال خیانت و ...

طیف دیگری از جوانان نیز که قصد ازدواج به طور قانونی را دارند، به دلیل زیاده‌خواهی خانواده‌ها و مسائل اقتصادی توان انجام این کار را ندارند. اکثر جوانان به خاطر مشکلات اقتصادی و عدم توانایی در تامین سرمایه، کار و مسکن، قادر به تعهد رسمی در قبال پیوند ازدواج زناشویی دائم نیستند و به همین دلیل ترجیح می‌دهند روابط جنسی و عاطفی خود را در قالب ازدواج سفید بنا و مدیریت کنند.

همچنین با افزایش پیدا کردن سن ازدواج در جوانان، یک نوع سردرگمی در شکل‌گیری مسیر ازدواج رسمی در آنها ایجاد می‌شود و همین اتفاق باعث می‌شود که زمینه‌های انحراف‌های جنسی و عاطفی در جوانان آشکار شود و جوانان به ازدواج سفید روی آورند.

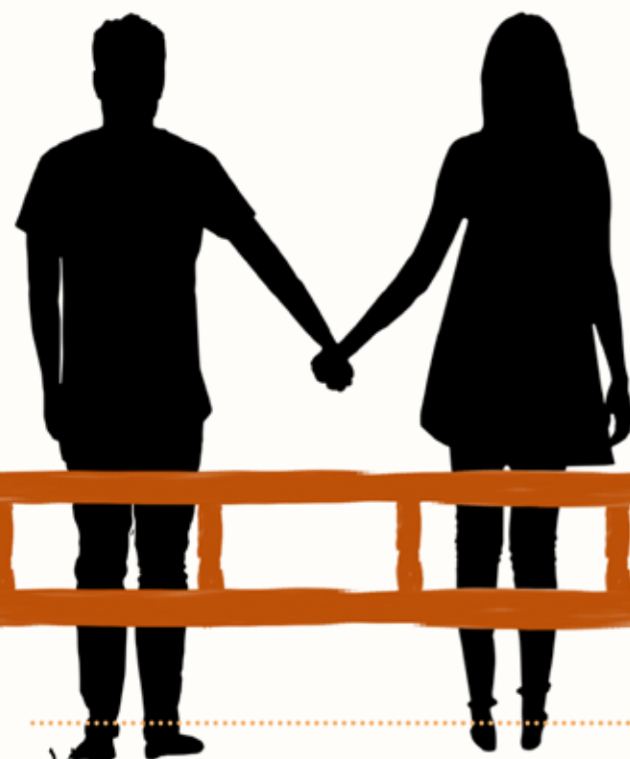

از طرفی دیگر، با افزایش آمار طلاق در جامعه ایرانی، جوانان دچار احساس نگرانی در خصوص ازدواج‌های رسمی و درستی انتخاب خود در ازدواج می‌شوند و این مهم نیز بی‌تأثیر بر گرایش جوانان به ازدواج سفید نیست.

بنابراین بالا رفتن سن ازدواج جوانان ایرانی، عدم اعتقاد به مسئله ازدواج، بالا رفتن آمارهای طلاق، محک زدن رابطه و عدم پذیرا بودن حدود و قواعد ازدواج رسمی، از دلایل دیگر گسترش پدیده ازدواج سفید در ایران می‌باشند.

در ایران بیشترین پیامد منفی ازدواج سفید بر روی دخترانی است که تن به این نوع رابطه می‌دهند. دختران بیشترین آسیب را متحمل می‌شوند، به طوری که خود را وارد یک نوع شکنجه تدریجی می‌کنند. معمولاً خانم‌ها برای حفظ ارزش و آبرو خود ممکن است هیچ کسی را از این وصلت خبردار نکنند و در صورت شکست در این نوع رابطه، ترجیح می‌دهند بمانند تا آسیب دیگری را تجربه نکنند.

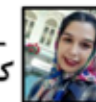
ازدواج سفید در واقع یک تهدید جدی برای نابود کردن کانون‌های گرم خانواده، از بین بردن انگیزه جوانان برای ازدواج و ویران کردن سبک زندگی اسلامی در ایران است. برای کاهش این مشکل، خانواده‌ها و مسئولین کشور باید در کنار یکدیگر، با انجام کارهای فرهنگی و شفاف‌سازی گام‌های اساسی بردارند. همچنین دولت باید جهت رفع نیازهای جوانان و تسهیل امر ازدواج فعالیت‌های گسترده‌ای از جمله ایجاد شغل، از بین بردن بیکاری، رفع مشکل مسکن و ... بکار گیرد.

تابوشکنی ...

بررسی خواستگاری دختران از پسران در عرف جامعه

مرجان فتاحی
کارشناسی مطالعات خانواده

گل سر آنا سرخرم را لایه لای موهایم نشاندم با آن مانتوی رسمی سبز آبی، بیشتر احساس موقر بودن داشتم، با گوشه روسری بازی می‌کردم، داشتم هجاهای لغاتی که ادای آن برایم حکم بادام تلخی را داشت که زهرش در زبانه می‌چرخید را بازگو می‌کردم. هنوزم هم جلوی آینه ایستاده‌ام، چندین سال است که ایستاده‌ام، گوش به زنگ یک برق جسارت یا حتی گستاخی، مترصد یک دل شیر داشتن در برابر نگرش خانواده در برابر حرف‌های صد من یک غاز مردم، من مانده‌ام میان دو دلی خواسته‌ام و نظاره این تابوشکنی ...

خواستگاری نوعی حق انتخاب برای تقریر دوست داشتن شخصی می‌باشد که در جامعه ما این حق بیشتر از آن پسران پنداشته شده است. مخیله اکثریت ما از خواستگاری غرض ازدواج یک آقا با خانمی هیئت گرفته است؛ پسری که بنا بر محک‌های خود و یا اطرافیان در شرف ازدواج با دختری پیش قدم شده است. به شمار آوردن نقطه معکوس این عارضه و تصور اینکه دختری تصمیم بگیرد از این حق خود استفاده برده و از فرد مورد تعشق خود خواستگاری کند چه نابسامانی را در بینش افراد پیرامون پدید می‌آورد؛ و درقبال محرومیت دختران از این صدق طلب به گونه‌ایی اجحاف در اعلام علاقه آنان فاحش می‌شود.

نه تنها در جامعه سنتی ایران این اسلوب مورد پذیرش نیست بلکه در کشورهای غربی و مدرنیته هم این کلیشه ذهنی خواستگاری دختران از پسران مورد تقبل قرار نگرفته است. واژگون این حیص در ذهن عامه مردم، مثل کشتی است که در مقابل باد حرکت می‌کند؛ درحالی که درسیره تاریخی، شاهد تمایل ازدواج حضرت خدیجه (س) با حضرت محمد(ص) بودیم و همچنین توصیه پیامبر برای ازدواج حضرت علی(ع) با حضرت فاطمه(س)، از جمله نمونه‌های بارز تاریخی و دینی است که نشان می‌دهد در دین هیچ گونه محدودیت و ممانعتی برای اقرارعلاقه دختران تبیین نشده است و با التفات به تکریم یکسری از چارچوب‌ها که خود دختر آسیب نبیند؛ حتی در قانون نیز هیچ‌گونه ماده و تبصره در حوضه خودداری طلب وصلت خواهی دختر از پسر عرض نشده است. تنها در عرف، فرهنگ و باورهای تسلی ذهن عموم مردم این معیار گنجایش مطاوعت را ندارد و به نوعی تابوشکنی از عرف جامعه محسوب می‌شود. ازمنظر کسان بغایتی رویت عرصه خواستگاری دختران،

بسیار شکننده متزلزل است و زشت رویی از نافرهیختگی دختر وضع شده است که این دختر با چه بی‌پروایی این کردار را انجام می‌دهد لذا اگر حیا و غرور دخترانه‌ای داشت این‌طور تابوشکنی نمی‌کرد. عده‌ایی هم گویند چون دختران احساسی هستند، اگر پاسخ منفی بشنوند، بسیار صدمه می‌بینند، و یا حتی اگر پسر مورد نظر هم پاسخ مثبت بدهد، بازهم در زندگیشان با چالش مصادف می‌شوند و به احتمال زیاد پسر و خویشاوندان این مسئله را به رخ دختر می‌کشند که تو خودت مستدعی ازدواج با من بودی تو خودت دنبال من بودی و... همچنین اگر دختر در برابر تعلقات بخاطر منیت خود سکوت کند، بینش اطرافیان و هزار دلیل عرفی که دست و بال او را می‌بندد محتمل از دست دادن کیس مورد نظرش و چون نمی‌تواند آن فرد را متوجه احساسات خود کند از فقدان ابراز آن در حسرت حرمان باشد.

دیدگاه اجتماعی که در حوضه رسانه‌ها، فیلم‌ها، سریال‌های تلویزیونی، انیمیشن‌ها، پست‌های اینستاگرام و ... که روز افزون در حال نمایش دادن است نیز تقویت کننده این کلیشه‌های فانتزی شاهزاده سوار بر اسب سفید می‌باشد، و این تجملات خواستگاری و سوپرایزهای که در حال خلاقیت و نوآوری مخصوص خودشان است سبب دل‌بستگی فزونتر مخاطبان در قشرهای متباین و رده سنی‌های ناهمگون به این نوع سناریو و سکانس‌های شیدادوارانه می‌شود و عدم شفاف‌سازی مسئله خواستگاری دختران و عدم پالایش این اکران، قبح منظر مبادرت ثمر بخشی حاصل نشده است. رسانه، نقش بسزایی در احداث و تصریح یک فرهنگ دارد. با عادی سازی این طیف خواستگاری دختر از پسر و عرضه مساعد از آن در فیلم‌ها و سکانس پیکر گیری در عنایت عموم جامعه دارند.

شاید در رنگ نگار و پوسته‌ی جامعه ما حرفی از مدرنیت روشنفکرانه باشد اما به این راحتی نمی‌شود باورهای مرسوم اجتماعی را نادیده گرفت، در غیر این صورت سلامت روانی افراد مختل می‌شود و تا زمانی که این خط قرمزهای عرفی اصلاح نشود، اظهار علاقه دختران واقعا کار بفرنجی است. این حق انتخاب باید خارج از مذکر و مونث بودن هویدا شود؛ زیرا هیچ‌گونه الزامی برای اینکه کدام یکی خواستگاری کنند نطق نشده است. ایضا دختری که چنین تصمیمی دارد باید آستانه تحمل پذیری خود را برای جواب منفی حفظ کنند، چون اولین دغدغه که بعد از آن برای دختران پدید می‌آید این است که شاید به اندازه کافی زیبا و خوش استایل نبودند که توجه فرد را جلب نکرده. اگر این پیامدهای تروریسم اجتماعی مرممت شود، منوال از دیاد اعتماد به نفس دختران می‌شود.

تجرد؛ واقعیتی جنسیتی

آسیب‌های روحی روانی تجرد در دختران

فارغ از این‌گونه نگرانی و دل‌بستگی‌ها که در زندگی زناشویی وجود دارد، آزاد و رها از هر مسئولیتی در دنیای شخصی خود زندگی کنند که بعدها به اشتباه خودشان پی می‌برند.

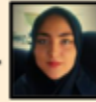
بعضی دیگر به علت سخت‌گیری‌ها و وسواس‌های افراطی که در امر ازدواج دارند؛ در عالم تجرد باقی می‌مانند. اما از سوی دیگر برخی افراد به علت فراهم نشدن زمینه‌های خواستگاری، نداشتن خواستگار مناسب، سخت‌گیری‌های نابه‌جای والدین، فراهم نشدن زمینه‌های اقتصادی و دلایل ناخواسته دیگر، بدون تمایل شخصی گرفتار این پدیده می‌شوند؛ بنابراین برخی از این دلایل به خود دختران مربوط است یعنی دلایل فردی هستند از جمله: تمایل به داشتن تحصیلات عالی در خانم‌ها و همراه با آن افزایش سطح توقعات، آرزوی داشتن همسری با تحصیلات بالا، یافتن همسری با شغل ثابت و درآمد خوب، نداشتن جرأت و حس خطر کردن و کم‌رنگ شدن باورهای دینی.

دسته‌ای دیگر از دلایل به عوامل و شرایطی مربوط می‌شود که خارج از اختیار و تصمیم دختران است یعنی دلایل غیر فردی یا غیر شخصی مانند: نبودن تناسب بین تعداد پسران و دختران آماده ازدواج، سخت‌گیری‌های خانواده‌ها در شکل‌گیری زندگی فرزندان، افزایش چشم و هم‌چشمی‌ها برای برگزاری مراسمات مقدماتی ازدواج، مهریه‌های سنگین، بیکاری پسران و هزینه‌های بالای مسکن.

کارشناسان مشاوره خانواده درباره آسیب‌های تجرد قطعی می‌گویند که: قطعاً مجرد ماندن دختران و پسران به ساختار خانواده و جامعه آسیب وارد می‌کند و مهم‌ترین پیامد آن کاهش زادوولد و جمعیت کشور در سال‌های آتی است که همین عاملی برای کاهش شادی و آرامش در بین مردم خواهد بود.

از سوی دیگر اگر نیازهای روان‌شناختی، اجتماعی، اقتصادی و فکری هر انسانی از طریق خانواده برآورده نشود، ممکن است باعث افزایش آسیب و ناهنجاری در جامعه شود که می‌تواند دیگر خانواده‌ها را درگیر کند و حتی در زندگی دیگران هم تأثیرگذار باشد. از سویی نادیده گرفتن این نیازها و تخلیه نشدن آن باعث خشم، افسردگی، دیگر مشکلات فردی و اجتماعی و بداخلاقی‌هایی در روابط بین افراد می‌شود.

مطهره بهزادی
کارشناسی ادیان و عرفان

بعضی اتفاقات در زندگی انسان‌ها باید در یک دوره زمانی خاصی بیفتند تا بیشترین کمک را به پیشرفت انسان بکنند. یکی از این اتفاقات زمان بندی شده اجتماعی، زمان ازدواج برای جوانان و به خصوص برای دختران است. مسئله بالا رفتن سن ازدواج جوانان، تجرد زیستی و مشکلات ازدواج دیر هنگام به خصوص برای دختران، مسئله‌ای است که باید به شکل جدی به آن پرداخته شود.

مجرد ماندن، یک موضوع جهانی است که البته بسته به فرهنگ و نیازها، تفاوت‌های فردی ممکن است شکل‌های مختلفی به خود بگیرد اما در همه آنها زندگی مجردی و تجرد در سنین ازدواج قطعی است. بنابراین این واژه بیشتر به لحاظ سنی مطرح می‌شود و بار منفی آن بیشتر متوجه دختران است تا پسران.

میانگین آمار احساساتی چون افسردگی، تنهایی، غم و احساس محرومیت و همچنین به تبع آن خودکشی در بین مجردها بسیار بیشتر از متأهل‌ها رایج است و این امر نشان می‌دهد؛ ازدواج با همه مشکلاتی که در خود دارد به نوعی آمار خودکشی را پایین می‌آورد و البته در این بین آمار دختران مجرد آسیب دیده به مراتب بیشتر از پسران مجرد آسیب دیده است. تجرد طولانی مسئله‌ای فراجنسیتی است اما برای دختران مسئله و دغدغه‌ای جدی‌تر و بحرانی است و صد البته با آسیب‌های روحی و اجتماعی بیشتری همراه است.

پس از اعلام خبر تجرد ۹۸۰ هزار نفر دختر بالای ۳۰ سال در کشور توسط مدیر کل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، زنگ خطر تجرد قطعی (تجرد قطعی یعنی فرد تا پایان عمر ازدواج نکند) برای تقریباً یک میلیون دختر ایرانی به صدا درآمد. به همین دلیل در ادامه به بررسی بیشتر دلایل این موضوع، آسیب و راه‌حلی برای کاهش آن خواهیم پرداخت.

به نظر برخی کارشناسان دلایل تجرد قطعی هم خودخواسته و هم ناخواسته است. از آن‌جا که ازدواج باید همراه با مسئولیت‌پذیری و قبول برخی از خودگذشتگی‌ها باشد، تعدادی از زنان ترجیح می‌دهند

سرویس روان‌شناسی

آموزش؛ لازمی ورود به مرحله جدیدی از زندگی

بررسی حمایت‌های مشاوره‌ای قبل از ازدواج برای اقشار مختلف

– زهرا جوکار

کارشناسی مطالعات خانواده

«هم کفو» بودن از توصیه‌های دین اسلام برای همسرگزینی است، در نتیجه یکی از راه‌ها برای ضمانت پایداری زندگی، چند جلسه مشاوره و آزمون‌های شخصیتی است. مشاوره پیش از ازدواج؛ به زوجین کمک می‌کند که با تفاهم بیشتری زندگی خود را آغاز کنند. گفت‌وگوهای پیش از ازدواج، فرصتی مناسب برای افراد است تا توانایی‌های لازم برای ارتباط مؤثر با یکدیگر را تقویت کنند، علاوه بر این توقعات واقع‌بینانه‌ای از یکدیگر خواهند داشت.

بنابراین هرچه بیشتر و کامل‌تر قبل از ازدواج صحبت شود می‌توان به کم‌رنگ‌تر شدن مشکلات آینده امیدوار بود و موضوع طلاق نیز کمتر خواهد شد، به همین دلیل مشاوره قبل از ازدواج اهمیت بسیاری دارد. افراد نباید حتماً زمانی که به مشکلی بر می‌خورند به مشاور مراجعه کنند؛ انسان برای ورود به هر دوره جدیدی از زندگی نیازمند آموزش است اگر زندگی زناشویی را جدی‌ترین دوره رشد هر انسان تلقی کنیم، باور اینکه در این دوره رشد، نیازمند راهنمایی هستیم، عجیب نیست و نکته بعدی اهمیت انجام این امر با توجه به ضرورت امر ازدواج است.

در روانشناسی قبل از ازدواج، بر ضرورت گرفتن مشاوره برای تمام کسانی که در یک رابطه جدی هستند و قصد ازدواج دارند تاکید شده است. چه تعداد زیادی از زوجین هستند که بخاطر همین سهل انگاری و مراجعه نکردن برای مشاوره پیش از ازدواج به اختلافات بزرگی برخوردند، با بیماری‌های شخصیتی همسرشان مواجه شده‌اند، خانواده، فرهنگ یا تحصیلات یکسانی ندارند و فکر خیانت بارها و بارها به سرشان زده، اختلافات سنی که در ابتدا به آن توجه نکرده‌اند و بعداً با آن به مشکل خورده‌اند و ... مشکلاتی که امروزه زوجین با آنها درگیر هستند و آمارهای طلاق (امروزه از هر ۳ ازدواج ثبت شده، ۱ ازدواج به طلاق می‌انجامد) مهر تایید را بر آنها می‌زنند.

مشاوره قبل از ازدواج می‌تواند برای برخی از افراد چالش برانگیز باشد؛ زیرا ممکن است زوجین از موضوعاتی که در جلسه مشاوره مطرح می‌شود ترس داشته باشند که

احتمال افزایش انحرافات

وقتی سن فرزندان مجرد خانواده بالاتر می‌رود احتمال بروز انحرافات توسط آنها بیشتر می‌شود. البته این سخن بدان معنا نیست که هر فرد مجرد یا مسن، در گروه منحرفین قرار داد. ولی منظور آن است که افراد منحرف در بین انسان‌های مجرد در مقایسه با افراد متأهل بیشتر است. نیاز جسمی و عاطفی، چیزی است که نمی‌توان به سادگی از آن چشم پوشید و جز در زندگی زناشویی بدلی را برای آن فراهم آورد. کما این‌که تنها یک راه درست و اساسی برای این مسائل وجود دارد و آن ازدواج است.

احساس سربار بودن

این حس به ویژه در میان دختران، دیده می‌شود. دختران، خاصه در فرهنگ ایرانی امکان زندگی تنها و مستقل را ندارند، در عین حال زمانی که سن ایشان از حد ازدواج بالاتر می‌رود، این احساس به سراغشان می‌آید و با هر صحبتی دچار رنجش و ناراحتی می‌شوند. کم‌حوصلگی، عدم انعطاف و وجود پرخاشگری که طبق فرضیه «ناکامی - پرخاشگری» جان دالر، که پرخاشگری را ناشی از ناکامی‌ها می‌داند - از مشکلاتی است که ازدواج در سنین بالا و «تجرد قطعی» با خود به همراه خواهد داشت. همچنین کارشناسان معتقدند که در شرایط پیشرفته‌تر ممکن است زنان و دختران جوان که غالباً دیر ازدواج می‌کنند، به سمت خودنمایی، رفتارهای پرخطر جنسی و حتی خودکشی روند.

یکی از راه‌هایی که موجب تجرد می‌شود ناهمخوانی استانداردهای آنان با فضای اجتماعی و انتظارات بالا است. در هر صورت سعی کنید در اجتماع‌های مناسب ورزشی، فرهنگی و خانوادگی حضور پررنگ تری داشته باشید. این حضور باید به گونه‌ای باشد که نشان دهد شما آماده ازدواج هستید. یعنی به وقار، استقلال فکر، پختگی در رفتار و مسئولیت پذیری ازدواج رسیده‌اید. در نهایت، توقعاتتان را با واقعیت خودتان و واقعیت جامعه هماهنگ کنید و کمی صبورانه‌تر به آینده نگاه کنید.

در حال حاضر باید از دید روان شناختی به افراد آموزش داده شود تا با پذیرش مسئولیت و واقع بینی در امر ازدواج، کم کردن توقعات، زندگی در زمان حال و کاهش نگرانی‌هایی که متعلق به آینده است همراه با راهنمایی‌های خانواده و آموزه‌های دینی فرصت‌های مناسب را از دست ندهند و به این امر مقدس لباس عمل ببوشانند.

البته از دید اجتماعی هم انتظار می‌رود مسئولان با فراهم آوردن زمینه‌های کار، فعالیت، حمایت اقتصادی و کمک به تهیه مسکن، افراد در سن ازدواج را یاری کنند.

نکته دیگر این که سیکل طبیعی در خانواده‌ها این است که والدین باید در دوره‌ای از زندگی خود، از مشکلات فرزندان فارغ شوند و میانسالی آسوده‌ای را طی کنند و وجود دختران مجرد در خانه این امر را مختل می‌سازد. از جمله آسیب‌های روحی روانی این امر به شرح ذیل می‌باشد:

افسردگی

از مهم ترین عواقب مجرد ماندن جوانان، افسردگی، تنهایی و احساس بی کسی و پوچی است. این عارضه از دیدگاه روان شناسان عامل اصلی بدبختی جوانان به حساب می‌آید. زیرا تمام اختلافات روحی و روانی جوانان زیر مجموعه همین افسردگی غم و اندوه است. طبق تحقیقات و مطالعات روان‌شناسان و روانکاوان، نبود یک مامن امن و تجربه عشق عامل اصلی خودکشی جوانان در دنیای امروز است و این خودکشی‌ها در جوانان مجرد بیشتر از متأهل‌هاست و در این میان میزان خودکشی دختران افسرده و تنها نسبت به پسران بیشتر است.

افزایش ترس

اگر به هر دلیلی ازدواج جوان به تأخیر بیافتد، این جوان دیگر روحیه شجاعتش را از دست خواهد داد. حتی با گذشت زمان با فکر کردن به ازدواج هم تن و بدن آن‌ها می‌لرزد. این احساس ترس باعث می‌شود که گاهی تا آخر عمر مجرد باقی بماند. زیرا در ذهن خود مدام فکر می‌کند که ازدواج او ممکن است به طلاق بیانجامد و یا مشکل خاصی در زندگی او اتفاق بیافتد. افزایش احساس ترس و اضطراب او به حدی است که حتی از وضعیت تجرد خود نیز می‌ترسد و نگران اوضاع کنونی خود نیز هست.

کاهش اعتماد به نفس

یکی دیگر از عواقب مجرد ماندن جوانان کاهش اعتماد به نفس ایشان است. مجرد ماندن به مدت طولانی، خودبه‌خود باعث ایجاد افکاری در ذهن ما می‌شود که (چرا کسی دوست ندارد با من ازدواج کند؟! چرا همه مرا برای دوستی می‌خواهند؟! چرا کسی از من خوشش نمی‌آید؟!)

این موضوعات باعث می‌شود تا فرد تنهایی را به در جمع بودن ترجیح دهد و این انزواطلبی باعث می‌شود دوران تجرد او همچنان ادامه پیدا کند.

در این اوضاع، جوان حتی به خود و کارهایی که انجام می‌دهد نیز اطمینان ندارد و از ترس اینکه کارها را به درستی انجام ندهد دست به هیچ کاری نمی‌زند. این جوان دیگر نمی‌تواند کارهای خود را به راحتی مدیریت کند و در نتیجه دیگران نیز به او اعتماد نمی‌کنند. رفته رفته ارتباطش با او کم‌رنگ شده و او دوست دارد همیشه مجرد بماند.

سلاح شناخت

آزمایشات روانی مربوط به تضمین سلامت روحی زوجین و تاثیرات آن

آیناز عربی - کارشناسی مطالعات خانواده

بهرتر است با یک پرسش مبحث مورد نظرمان را آغاز کنیم
به راستی هدف از ازدواج یا به عبارتی شریک شدن تمامی ابعاد زندگی یک فرد با فرد دیگر چیست؟ ازدواج یکی از مهم‌ترین تصمیمات زندگی است که به طور کلی فرآیند زندگی پیشین فرد را مورد تغییر قرار می‌دهد و این تغییر به قدری گسترده است که اگر افراد با آگاهی وارد این تغییر نشوند به مثابه سربازانی هستند که بدون سلاح وارد میدان جنگ شده‌اند. یکی از سلاح‌های موثر زن و شوهر در زندگی مشترک آگاهی و درک درست از تمامی ابعاد فردی و اجتماعی یکدیگر است. این آگاهی زن و مرد را در برابر مسائل زندگی مشترک مجهز می‌کند و باعث می‌شود که عدم تفاهم‌ها کاملاً هدایت شده و در مسیر رشد زوجین پیش برود.
بسیاری از زوج‌های جوان امروزه گمان می‌کنند، وجود عشق برای شروع زندگی مشترک کافی است! این فرض درست نیست؛ چرا که در طول زندگی مشترک شما با مسائلی روبه‌رو خواهید شد که «عشق» به هیچ‌وجه قابلیت حل آن‌ها را نخواهد داشت. این موقعیت را در نظر بگیرید که در موضوعی با همسر خود اختلاف نظر دارید و پذیرش عقیده شما نسبت به آن موضوع توسط همسرتان است، اما با عصبانیت دور از منطق و توهین وی نسبت به عقاید خودتان روبه‌رو می‌شوید، آیا نیروی عشق به تنهایی قابلیت این را دارد که در این موقعیت رفتار ناصحیح او را کنترل کند؟ قطعاً خیر، زوجین باید بدانند که حتی اگر نقدی به عقاید یکدیگر دارند باید در نهایت احترام و طبق اصول گفت‌وگو بیان کنند یا اگر هر یک از زوجین عصبانیت شدید و نا به جا دارد باید به دنبال حل این اختلال باشد.

اگر زن و مرد اعتقادی به مشاوره گرفتن از افراد متخصص نداشته باشند نا آگاهی‌ها و حتی اختلال‌های شخصیتی موجود بعد از ازدواج نمود گسترده‌تر و خطرناک‌تری خواهد داشت. شناسایی و تشخیص نقاط تاریک شخصیتی زن و مرد در پیش از ازدواج در نهایت به یک تصمیم درست منجر خواهد شد. اکثر زوج‌هایی که فقط عنصر عشق را لازمه تایید خوشبختی و آغاز

در واقع پیوند قلبی بین زن و مرد مانع می‌شود تا به نقاط شخصیتی تعارض برانگیز یکدیگری بزنند و مشاوره‌ای که به آن مراجعه کردند این تعارض‌ها را به آن‌ها گوشزد خواهد کرد.

لازم به ذکر است که در بطن همه ازدواج‌ها، حتی موفق‌ترین آن‌ها تعارض وجود دارد اما طبق پژوهش‌های گاتمن «این حضور یا عدم حضور تعارض نیست که شکست یا موفقیت در ازدواج را پیش بینی می‌کند بلکه شیوه مدیریت تعارض است که مورد اهمیت است.»

به طور کلی می‌توان سه دسته ازدواج را پیش بینی کرد:
۱- ازدواج پر خطر: احتمال جدایی در چند سال اول زندگی بسیار زیاد است.

۲- ازدواج با خطر متوسط: پیوسته با یکدیگر مشاجره و اختلاف دارند و چه بسا چند سال پس از ازدواج به طلاق عاطفی یا قانونی برسند.

۳- ازدواج کم خطر: اختلافات سطحی پیش آمده را می‌توانند به تنهایی یا به کمک مشاور حل کنند.

ازدواج بی خطر معنایی ندارد و صرفاً با کمک مشاوره‌های پیش از ازدواج می‌توان برآورد کرد که زوجین در کدام یک از سه دسته ذکر شده قرار دارند.

تست‌های روانشناسی پرکاربرد و متنوعی در فرآیند مشاوره‌های پیش از ازدواج مورد استفاده قرار می‌گیرند که در ادامه گزیده‌ای از آن‌ها را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

۱- تست بلوغ عاطفی: ۴۸ سوال در این تست طراحی شده است که در نهایت تعادل میان احساسات و هیجانات مثبت و منفی زوجین را مورد بررسی قرار می‌دهد.

۲- تست تعارضات زناشویی: تعارضات زناشویی طیف گسترده‌ای از خشونت‌های کلامی و فیزیکی را شامل می‌شود که در این تست هفت بعد اصلی تعارض‌های زوجین از جمله: کاهش همکاری، افزایش واکنش‌های هیجانی، کاهش رابطه جنسی، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود و جدا کردن امور مالی از یکدیگر و... طی ۴۲ سوال‌هایی مورد سنجش قرار می‌گیرد.

۳- تست مقیاس سازگاری زوجین: شناخت و درک متقابل و عمیق زوجین از شخصیت و خط قرمزهای یکدیگر موجب تفاهم می‌شود. در این تست طی ۲۵ سوال، زوجین مورد سنجش قرار می‌گیرند و هرچه نمره اکتسابی از این آزمون بالاتر باشد همبستگی و توافق میان زوجین، رضایت زناشویی، ابزار محبت و احترام نسبت به یکدیگر از سطح بالاتری برخوردار خواهد بود.

۴- تست تشخیص اختلالات شخصیتی: هدف از این تست ارزیابی مشکلات رفتاری، شخصیتی و اجتماعی زن و مرد است و در نهایت به تشخیص بیماری‌های شخصیتی منجر خواهد شد که در روند مشاوره‌های پیش از ازدواج بسیار بااهمیت است.

پس از اجرای تست‌ها و نتایج به دست آمده از آن‌ها طبق اصول حرفه‌ای، این زن و مرد هستند که در نهایت با شناخت و پذیرش نیمه‌های تاریک وجود یکدیگر تصمیم به ازدواج می‌گیرند و مشاور، صرفاً نقش هشداردهنده را خواهد داشت.

بهرترین زمان مراجعه به مشاوره‌های پیش از ازدواج، در شروع آشنایی زوجین است. در این مرحله با کمک مشاور، هیجانات و علاقه شدید اولیه بین زن و مرد هدایت شده پیش می‌رود و همین هدایت تخصصی سبب می‌شود تا تصورات کمال‌گرایانه و احساسی که اصولاً در اوایل آشنایی رخ می‌دهد در دسر ساز نباشد و از همان ابتدا زن و مرد با دیدی وسیع و پذیرش نقاط مثبت و منفی یکدیگر در این مسیر پر فراز و نشیب قدم بگذارند.

امید است که با برهم زدن اندیشه‌های پوچ و باطل عمومی رایج در زمینه مراجعه به روانشناس و مشاور، به خصوص مشاوره‌های پیش از ازدواج، بتوانیم از گسترش طلاق‌های عاطفی و رسمی و نیز مشکلات پس از آن جلوگیری کنیم.

از دواج از فراسوی بلوغ

آیا برای ازدواج آماده هستیم؟

راضیه جلالی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی

بلوغ در فرهنگ فارسی از نظر لغوی به معنای «رسیدن»، «رسیدن به سن رشد» و «رسیدگی، پختگی و به حد کمال رسیدن» آمده است.

اما از نظر علمی، منظور از «بلوغ یا نوجوانی»، رشد و بلوغ در کلیه جنبه‌ها اعم از فیزیکی، عقلی و اجتماعی است. به همین جهت، این واژه نسبت به واژه‌های «بلوغ جنسی» که مفهوم بسته‌تری دارد و «جوانی» که دارای مفهوم وسیع‌تری است، رجحان می‌یابد.

ابتدایی‌ترین نوع بلوغ در انسان، بلوغ جسمی است که تحت تاثیر عواملی مانند توارث و محیط عمل می‌نماید.

در این دوران، دختر به دنبال هویتی است که خود را در مقابل آن متعهد سازد. از حدود ۱۶ سالگی به بعد،

زمان تعمق، تفکر و پروراندن وجود درونی فرا می‌رسد و خودنگری در این هنگام شدت بیشتری پیدا می‌کند.

یکی از مشکلاتی که در این سن برای دختران بوجود می‌آید مشکل تطبیق است. آنهایی که آمادگی لازم را

برای ورود به این مرحله نیافته‌اند، نمی‌دانند چگونه باید زندگی کنند تا دیگران درباره آن‌ها تصور کودکی

نمایند. لذا کمتر افرادی هستند که بتوانند به آسانی وبدون راهنمایی والدین و مربیان، خود را با محیط

خانواده و جامعه سازگار نمایند.

همچنین بیداری غریزه در مواردی ممکن است نوعی

بهت زدگی و گیجی را برای دختران پدید آورد که آنان

در طول زندگی یک فرد، وقایعی رخ می‌دهد که از اهمیت خاصی برخوردار است و به عنوان نقطه عطفی در زندگی از آنها یاد می‌شود. «بلوغ» یکی از این وقایع است. بلوغ دوره‌ای مابین کودکی و بزرگسالی است که در این دوره تغییرات پویا در مغز و غدد بدن، باعث تغییرات جسمانی، روانی و رفتاری در فرد می‌شود.

بلوغ؛ مرحله‌ای بحرانی است که در گذر از این دوره، زیربنای زندگی بزرگسالی فرد پی‌ریزی می‌شود. در همه مناطق جهان، با در نظر گرفتن شرایط طبیعی و اجتماعی، دختران زودتر به بلوغ طبیعی می‌رسند، لذا بین دختران و پسران در آغاز بلوغ تفاوت‌های چشمگیری وجود دارد. شناخت تغییرات جنسی، روحی و اجتماعی این برهه حساس از زندگی دختران حائز اهمیت است.

بهداشت بلوغ دختران نه تنها برای آنان و خانواده، بلکه برای کل جامعه و نسل آینده ضروری می‌باشد، بنابراین برای پیشگیری از مشکلات بلوغ، تأمین سلامت و آینده دختران به عنوان مادران فردا، باید نیازهای این سن حیاتی و بحرانی را شناخته و خدمات ویژه‌ای را برای آنان در خانواده و جامعه تدارک دید.

سرویس فزربوآوری

را دچار اضطراب و ناامنی کند و این خود عامل دیگری برای دشواری در تطبیق است. از سوی دیگر در این دوران، دختران با دریافت‌های جدید به صورت بحران، آشنا می‌شوند. نخستین قاعدگی، کیفیتی است که ناگهان دختر را با مسائل زنانگی روبرو می‌کند. پذیرش یا رد این کیفیت، موضوعی است که به چگونگی رشد فعلی و درک مفهوم «زن بودن» در ذهن او بستگی دارد. همچنین در مواردی نوع دریافت‌های فرد از زندگی با ابهاماتی همراه می‌گردد که در نتیجه آن، شخص قادر به تمییز واقعیت از توهم نیست. لذا زندگی خود را بر مبنای ایده‌آل‌ها و آرزوها پایه‌گذاری می‌کند و ممکن است شرایطی برای خود ایجاد نماید که دشوار باشد.

نکته حائز اهمیت این دوران آن است که: سرعت رشد در تمام ابعاد هماهنگ نیست. به عنوان مثال، ممکن است تحول ذهنی - عاطفی فرد با سرعت رشد جنسی وی همگام نباشد و حتی برعکس. بلوغ جسمی، فرآیند شگفتی است مشتمل بر یک رشته تغییرات هورمونی در بدن و مغز.

ناهماهنگی میان سرعت رشد جنسی و جسمانی و کندی رشد عاطفی - ذهنی و عقلی، عدم تعادل خطرناکی را به وجود می‌آورد که تعارض‌ها، کردارهای خلاف اجتماع و به طور کلی واکنش‌های نوجوانان بزهکار از پیامدهای آن می‌باشد. از آنجایی که دختران در مسیر رشد و تکامل خود بعد گذر از دوران کودکی و طی دوران بلوغ در تلاطم انواع نگرانی‌های فردی و اجتماعی و مشکلات جسمی خاص قرار می‌گیرند؛ عدم حمایت و راهنمایی آن‌ها ضربه‌های جبران ناپذیری را به آنان وارد خواهد نمود.

نشانه‌های فیزیکی بلوغ دختران افزایش رشد؛ بزرگ شدن سینه و رشد موهای زیربغل و بخش‌های دیگر بدن است که در نتیجه فعال شدن غدد برون‌ریز در آن مناطق ظاهر می‌شود. اولین قاعدگی در پایان این فرآیند صورت می‌گیرد.

دومین مرحله از رشد جسمی، مرحله رشد و یا بلوغ روانی است.

رشد عاطفی - ذهنی برخی از دختران نوجوان نیز در این دوران دچار وقفه و اشکال می‌شود. یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت در زندگی زناشویی، رشد و بلوغ عاطفی است. بلوغ عاطفی، جریانی است که طی آن شخصیت فرد به طور مداوم برای احراز بیش از پیش سلامت عاطفی، از لحاظ روانی و فردی می‌کوشد.

تغییرات روانی، هسته اصلی رفتارهای دوران بلوغ است. هفت مولفه‌ی: صمیمیت، همدلی، ابراز وجود، ثبات روانی، استقلال، تعادل روانی و توانایی رعایت موارد عاطفی را می‌توان به عنوان تعریف کاملی از بلوغ عاطفی

معرفی کرد. بلوغ عاطفی ناشی از تحقق این درک است که هیچ چیز یا هیچ‌کس دیگری نتواند فرد را بیازارد، تحریک کند و یا عصبانی نماید، مگر این که خود فرد این اجازه را به آن چیز یا کس بدهد.

بلوغ صرفاً به معنای قابلیت نگرش و عمل خاص نیست، بلکه توانایی لذت کامل از آن‌ها را هم شامل می‌شود. برجسته‌ترین علامت بلوغ عاطفی توانایی تحمل تنش است و یک علامت دیگر، بی‌تفاوتی به برخی از انواع محرک‌ها است که بر فرد، اثر می‌گذارد و او را بی‌حوصله یا دستخوش احساسات می‌نماید. به علاوه، شخص بالغ از نظر عاطفی پیوسته دارای گنجایش شادی و تفریح است. او از هر دو مورد کار و تفریح، لذت می‌برد و توازن بین آن‌ها را حفظ می‌نماید.

البته واضح است که درجه‌ی رشد عاطفی فقط به سن شناسنامه‌ای بستگی ندارد، بلکه سن روانی، اجتماعی و عاطفی و سن جسمانی، همه از عوامل موثر در پختگی و بلوغ است. کسی که از نظر عاطفی به سطحی از رشد و بلوغ نرسیده است، نمی‌تواند زندگی مسالمت‌آمیزی را با فرد دیگری داشته باشد. زیرا او هنوز تسلطی بر عواطف و احساسات خود ندارد و این که نمیداند چگونه آن‌ها را کنترل کند.

اگر این عوامل منتفی باشد، بهترین سن برای ازدواج، بیست و دو سالگی برای زن است. شخصی با رشد عاطفی در مورد همسر، فرزند، دوستان و مشکلات زندگی، نظریه‌ی واقع بینانه‌ای دارد. او دارای فلسفه‌ی زندگی معینی است که بر اساس آن می‌تواند از بحران‌های دائمی زندگی جلوگیری کند. او به پیشرفت‌های فعلی خود متکی است و نه به گذشته‌ی خود، هرچند هم باشکوه بوده باشد، اتکا ندارد. در ضمن، به مطالبی از قبیل امور جنسی، عشق، ازدواج و تربیت کودک با روشنفکری می‌نگرد. چنین شخصی، قدرت کنترل احساسات و عواطف خود را دارد.

آموزش مهارت‌های زندگی به دختران در آستانه‌ی ازدواج، می‌تواند بر تحول بلوغ لازم برای ازدواج آن‌ها و بهبود ارتباطات درون خانواده یاری رساند.

یکی دیگر از عوامل موفقیت آمیز در زندگی زناشویی، شیوه‌های مناسب ارتباطی بین زوجین می‌باشد. برقراری روابط مطلوب و مناسب، نقش بسیار مهمی در سلامت روحی و روانی افراد و در نهایت بر احساس رضایت از زندگی و کار، ایفا می‌نماید. هم‌چنین باید دانست که چنان چه فرد از برقراری روابط مطلوب و مناسب و یا حتی روابط عادی با دیگران عاجز و ناتوان باشد این امر، سلامت روانی فرد و رضایت خاطر وی از شغل و زندگی را به خطر می‌اندازد.

مهارت‌های ارتباطی توسعه دادن؛ مهارت عملی است تا

شخص بیاموزد که چگونه خویش را با محیط اجتماعی خود سازگار سازد. مهارت ارتباطی فرد؛ یعنی قابلیت برقراری ارتباط با عقاید و احساسات دیگران، تا با دریافت پاسخ مطلوب از سوی دیگران خوی اجتماعی بودن در وی پرورش یابد. ما از طریق مفهوم مهارت‌های ارتباطی، به دنبال برقراری تعاملی با دیگران هستیم که در آن می‌توانیم ضمن انتقال صحیح منظورمان، احساس خود را نیز به آن‌ها منتقل کرده و با اثرگذاری در دیگران، رابطه‌ای دوستانه و دوطرفه را با آن‌ها ایجاد نماییم. ارتباط سالم و مهارت‌های ارتباطی برای پرورش یک خانواده، بسیار حیاتی است. برای همسرانی که از توانایی مهارت‌های ارتباطی برخوردارند، پدر و مادر بودن از بهترین و لذت‌بخش‌ترین تجارب زندگی‌شان خواهد بود و سلامت جسمی و روانی آن‌ها و فرزندان‌شان را ارتقا می‌بخشد...

آسیب‌های مجرد قطعی برای دختران

تجرد طولانی مسئله‌ای فراجنسیتی اما برای دختران مسئله و دغدغه‌ای جدی و بحرانی

ریحانه سادات وحید
کارشناسی علوم تربیتی

به گزارش گروه اجتماعی مشرق، بعضی اتفاقات در زندگی انسان‌ها باید در یک دوره زمانی خاصی رخ دهد تا بیشترین کمک را به پیشرفت انسان بکنند. یکی از این اتفاقات زمان بندی شده اجتماعی، زمان ازدواج برای جوانان و به خصوص برای دختران است. مسئله بالا رفتن سن ازدواج جوانان، مجرد زیستی و مشکلات ازدواج دیر هنگام به خصوص برای دختران، مسئله‌ای است که باید به شکل جدی به آن پرداخته شود.

کمترین تاثیر افزایش سن ازدواج، برهم خوردن تعادل هرم جمعیتی کشور و در نتیجه، بروز شکل جدیدی از چالش‌های مربوط به سن ازدواج در کشور به نام «تجرد قطعی دختران» است.

در غالب پژوهش‌های علمی مشخص شده است که افسردگی در دختران مجرد، بیشتر از زنان متأهل است. همچنین دیده شده است که تاخیر در ازدواج سبب می شود که افراد تمایلات طبیعی خود را به تدریج نادیده بگیرند و دچار افسردگی و انزوا شوند اما اگر ازدواج با معیارهای صحیح و از روی علاقه صورت گیرد، می‌تواند از بروز افسردگی جلوگیری کند. در واقع افرادی که ازدواج کرده‌اند بسیار کمتر در معرض ابتلا به بیماری‌های روانی به خصوص افسردگی هستند.

سازمان ثبت‌احوال، نتایج سرشماری سال ۹۰ را با نتایج برخی پژوهش‌های خود تلفیق کرده و آماری را منتشر کرده که براساس آن می‌توان تعداد دختران و پسران مجرد را با هم مقایسه کرد. به گفته «علی اکبر محزون» مدیر کل دفتر جمعیت براساس آمارهای ارائه شده ۸۶ درصد ازدواج‌های آقایان بین ۲۰ تا ۳۴ سالگی ثبت شده است. درباره خانم‌ها نیز باید یادآور شد که ۸۵ درصد آنها بین ۱۵ تا ۲۹ سالگی ازدواج کرده‌اند. به همین دلیل می‌توان این سنین را به عنوان سن متعارف ازدواج برای دختران و پسران در نظر گرفت و با توجه به آن تعداد افراد ازدواج نکرده را محاسبه کرد. مدیرکل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور ادامه داد: در بررسی‌های ما مشخص شد تعداد آقایانی که ۲۰ تا ۳۴ سال دارند، اما هرگز ازدواج نکرده‌اند، ۵ میلیون و ۵۷۰ هزار نفر است و تعداد خانم‌هایی نیز که

زمانی که افراد در خارج از چارچوب ازدواج توانستند ارتباط عاطفی برقرار کنند خود به خود نرخ ازدواج در جامعه پایین می‌آید یا حتی ممکن است روابط سالم بین خانواده‌های دیگر را هم برهم زند که این موضوع بزرگ‌ترین آسیب اجتماعی مجرد است.

تجرد طولانی مسئله‌ای فراجنسیتی است اما برای دختران مسئله و دغدغه‌ای جدی‌تر و بحرانی‌تر است و صد البته با آسیب‌های روحی و اجتماعی بیشتری همراه است.

«خانم منیژه مسگری» کارشناس ارشد مشاوره خانواده، برای استفاده از اصطلاح مجرد قطعی برای دختران بالای ۳۰ سال معتقد است:

«تجرد قطعی به معنای آن است که فرد تا پایان عمر ازدواج نکند و بدون داشتن همسر و شریک به زندگی ادامه دهد».

خانم مسگری با توجه به خبر یک میلیون دختر بالای ۳۰ سال که در آستانه مجرد قطعی هستند، می‌گوید: در حال حاضر باید از دید روان شناختی به افراد آموزش داده شود تا با پذیرش مسئولیت و واقع بینی در امر ازدواج، کم کردن توقعات، زندگی در زمان حال و کاهش نگرانی‌هایی که متعلق به آینده است همراه با راهنمایی‌های خانواده و آموزه‌های دینی فرصت‌های مناسب را از دست ندهند و به این امر مقدس جامعه عمل بپوشانند.

البته از دید اجتماعی هم انتظار می‌رود؛ مسئولان با فراهم آوردن زمینه‌های کار، فعالیت، حمایت اقتصادی و کمک به تهیه مسکن، افراد در سن ازدواج را یاری کنند.

دکتر حبشی در ارتباط با آسیب مجرد قطعی دختران معتقد است که: نیازهای درونی دختران دم‌بخت که شامل نیازهای جنسی و عاطفی می‌شود از یک سو و انتظارات خانواده و اطرافیان از سوی دیگر، باعث تشدید فشارهای درونی دختر خواهد شد. در این میان انتظار خانواده و فشارهای روانی اطرافیان فرد را بشدت آزار می‌دهد و باعث آسیب و عوارض روان رفتاری خواهد شد. ایشان درباره آسیب‌های اجتماعی این پدیده می‌گویند:

ممکن است تداوم این فشارها، آسیب‌های اجتماعی در قالب آلودگی محیطی و افزایش فساد اجتماعی را سبب شود که باز هم من معتمد فشارها و آسیب‌های درونی این پدیده به مراتب جدی‌تر از آسیب‌های اجتماعی آن است.

«عزیزالله تاجیک اسماعیلی» از پژوهشگران حوزه ازدواج هم درباره‌ی این آسیب‌ها می‌گوید: در بروز پدیده مجرد قطعی دختران عوامل گوناگونی دخیل هستند که از آن جمله می‌توان به تاخیر در بلوغ اقتصادی و اجتماعی جوانان اشاره کرد. در حال حاضر زمان تحصیلات طولانی‌تر شده و موقعیت ادامه تحصیل هم بیشتر شده است و مشاغل نیز نیاز به مهارت‌های بیشتری پیدا کرده‌اند که این موضوع باعث می‌شود فرد در جامعه دیرتر به استقلال اقتصادی و اجتماعی برسد و ازدواج کند.

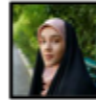
تجرد هم برای پسران و هم برای دختران مشکل‌زاست، اما مجرد دختران به مراتب آسیب‌زایی بیشتری دارد چرا که دخترها در ازدواج به یک تکیه‌گاه عاطفی دست پیدا خواهند کرد که نبود این تکیه‌گاه می‌تواند آسیب‌های فراوانی را به دنبال داشته باشد.

ازدواج را آسان کنید

آسیب‌شناسی فرهنگی در رابطه با ازدواج و تشریفات مزاد

– عارفه مهدوی
کارشناسی ارتباط تصویری

مدتی طولانی برای فراهم کردن امکانات ازدواج صبر کند، لذا مجبور است دیر ازدواج کند و از ثمرات مثبت توکل نیز محروم گردد.

توصیه به جوانان برای تسهیل در ازدواج، به خصوص در شرایط سخت اقتصادی این روزها، امری بسیار مهم است. اما تا چه اندازه برای این امر قدمی برداشته می‌شود؟ بدون شک خرج‌هایی است که نمی‌توان از آن گذشت، سنت و آیین باشد یا دلخواه همسران؛ خانواده‌ها باید بودجه‌ای برای مخارج بالا داشته باشند تا زندگی‌هایی تشکیل شود. در این میان گروهی با حداقل هزینه‌ها ازدواج می‌کنند و گروهی دیگر با حداکثر توان هزینه می‌کنند. متأسفانه این غول هزینه‌ها و مسائل مختلف، از آسیب‌های فرهنگی موجود در جامعه به وجود می‌آیند.

سخت‌گیری جاهلانه و انتظارات بالا: عدم آگاهی نسبت به معیارهای لازم برای انتخاب همسر مناسب می‌تواند به ازدواج ناموفق بینجامد. در ضمن وجود چشم و هم‌چشمی، زیاده‌خواهی در بین دختران و پسران و خانواده‌های آنان و توقع و انتظارات زیاد و بی‌مورد افراد و خانواده‌ها می‌تواند سبب افزایش سن ازدواج و بروز تجرد قطعی در دختران و پسران باشد.

سنت‌های دست و پاگیر: رعایت ترتیب سنی در ازدواج فرزندان، افزایش سطح توقعات و انتظارات غیر مادی فرد و خانواده و گرفتار شدن به نوعی آرمان‌زدگی و ایده‌آل‌خواهی افراطی در انتخاب همسر آینده، گرایش به تجمل‌گرایی، چشم و هم‌چشمی و شیوع آداب و رسوم دست و پاگیر و غلط، متأسفانه باعث نوعی وسواس، سخت‌گیری و نهایتاً دل‌مردگی و دل‌زدگی برای انتخاب همسر و ازدواج در جوانان می‌شود.

ردپای تکنولوژی: افزایش زندگی مجردی و خانواده‌های بدون فرزند، تغییر در برنامه‌های تحصیلی و کاهش مددکاری و حمایت اجتماعی، از آثار منفی تکنولوژی به شمار می‌روند. هر چند که تکنولوژی آثار مثبتی هم دارد. اما نه تا وقتی که تعامل خانواده را به هم بزند و در خدمت سبک زندگی خانواده قرار نگیرد. «ازدواج را آسان کنید». جوانان باید این جمله را باور کنند و سنت‌های غلط را نقص کنند تا ازدواج آسان صورت گیرد و آسیب‌های فرهنگی که مزاد ازدواج وجود دارند حل شوند.

ازدواج و تشکیل خانواده پایدار، از سنت‌های بزرگ الهی و مورد تأکید دین مبین اسلام است؛ و احکام، دستورات و آداب آن در متون دینی ذکر شده؛ هر چند در صد سال اخیر به دلایلی باور و عمل جامعه نسبت به این احکام و دستورات، دست‌خوش تغییر شده است. از مهم‌ترین علل آن، اعمال رژیم فاسد پهلوی بوده که با کشف حجاب، ترویج اختلاط زن و مرد، گسترش اسباب تحریک جنسی و همچنین وارد کردن افکار و اندیشه‌های غربی در زمینه ازدواج و خانواده، موجب فساد اخلاقی بیش‌تر و ازدواج کم‌تر و سخت‌تر و در نتیجه ناپایداری خانواده‌ها شده است. علت دیگر این مسئله، آداب و رسوم غلط اجتماعی – فرهنگی است که بر مشکلات ازدواج و خانواده افزوده است.

در اجتماع وقتی شخصی به سن ازدواج می‌رسد و قصد ازدواج دارد، دیگران از او می‌پرسند: چه داری؟ شغل تو چیست؟ کدامین منزل را برای سکونت همسرت آماده کرده‌ای؟ جوانان به دلیل این نوع سؤالات، تا زمانی که شرایط مالی مناسبی نداشته باشند، برای ازدواج اقدام نمی‌کنند و دیگران نیز نه تنها اقدامی انجام نمی‌دهند، بلکه ازدواج آنان را نیز صحیح نمی‌دانند، چون طبق باور آنها، ازدواج هزینه‌هایی دارد و آمادگی اقتصادی برای انجام آن لازم است. این تفکرات، باور اکثر مردم و کارشناسان است در صورتی که دین، نظر دیگری دارد و ازدواج را عامل فقر نمی‌داند.

تفاوت دیدگاه دین و جامعه در آن است که اگر کسی بخواهد طبق منطق جامعه عمل کند، باید سالها برای فراهم کردن شرایط مناسب مالی صبر کند؛ اما کسی که طبق نظر قرآن عمل می‌کند، لازم نیست از حرکت باز ایستد، بلکه می‌تواند در زمان نیاز، بدون حصول شرایط مالی خاص، با توکل و اعتماد به خدا ازدواج کند، تا با عنایات الهی و به تدریج، شرایط مالی او بهتر شود.

بنابراین، کسی که با اعتماد به خدا ازدواج می‌کند، هر چند در ابتدای زندگی به سختی می‌افتد؛ اما زودتر متأهل شده و از ثمرات مثبت آن بهره‌مند می‌گردد؛ اما کسی که با اعتماد به پول خود، ازدواج می‌کند، گرچه ممکن است زندگی راحت‌تری داشته باشد؛ اما باید

سرویس فرهنگی – هنری

موانع فرهنگی، یاری‌رسان تجرد

تأثیر فرهنگ شهر و روستا در تجرد دختران

فاطمه اشرفی
کارشناسی مطالعات خانواده

تجرد گرایی؛ جوانانی که تا پایان عمر به فکر تشکیل خانواده و زندگی مشترک نخواهند بود. برخی از جوانان مشکلات اقتصادی را اصلی‌ترین مانع ازدواج می‌دانند و ادعا می‌کنند که تمایل به ازدواج دارند اما مسکن و شرایط مناسبی برای تشکیل خانواده ندارند. اگر خانواده‌های طبقات بالا و پایین جامعه را با یکدیگر مقایسه کنیم، می‌بینیم که باروری و ازدواج در طبقات پایین بیشتر است، در صورتی که وضع اقتصادی پایین‌تری دارند. به همین دلیل، توجیه وضع اقتصادی تا حدی قابل قبول است و این مسئله همیشه در جامعه وجود داشته، آنچه تغییر یافته فرهنگ ازدواج است. بنابراین تجرد گرایی در بین جوانان، علاوه بر عوامل اقتصادی به عوامل دیگری نیز بستگی دارد، مانند: عوامل فرهنگی، اجتماعی، فردی و... براساس آمار مرکز پژوهش‌های جمعیت‌شناسی، در حال حاضر ۳۵ درصد جمعیت جوان کشور، مجرد هستند. جمعیت‌شناسان معتقدند؛ آن دسته از افراد جامعه که وارد چهل سالگی می‌شوند، تمایل آن‌ها به ازدواج کاهش می‌یابد، به حدی که ازدواج برای این افراد از این سن به بعد، غیر قابل تحمل می‌شود که این مسئله جنبه روانی دارد و به فرهنگ جامعه برمی‌گردد. اگرچه امکان وقوع تجرد قطعی برای زنان و مردان یکسان است؛ اما در دیدگاه عموم جامعه، آسیب آن برای زنان بیشتر است و شاید به این دلیل باشد که تجرد را در مردان امری اختیاری و در زنان امری تحمیلی می‌دانند و این دیدگاه ریشه در فرهنگ و باور غلط عموم مردم دارد. از جمله موارد مادی و فرهنگی که می‌توان به عنوان عوامل کاهش آمار ازدواج به آن‌ها اشاره کرد، شامل: مصرف‌گرایی، تجمل‌گرایی، بالا رفتن توقعات، افزایش تجملات و تشریفات می‌شوند. به عنوان نمونه؛ برخی از افرادی که در خانواده مرفه زندگی کرده‌اند، تحمل زندگی با فردی که شرایط اقتصادی‌اش عالی نیست را ندارند و ترجیح می‌دهند آقدر صبر کنند تا فردی کاملاً مناسب را پیدا کنند. این موضوع نشان از روحیه تجمل‌گرایی در این افراد است.

که به گفته خودشان، کوچک‌ترین مشکلات را هم نمی‌توانند تحمل کنند. علاوه بر موارد مذکور، کمال‌گرایی، جرئت نداشتن قرار گرفتن در شرایط سخت، سخت‌گیری مداوم خانواده‌ها، افزایش چشم و هم‌چشمی و افزایش آمار طلاق، اجازه فکر کردن به ازدواج را به جوانان نمی‌دهد. کمال‌گرایی را می‌توان به عنوان ویژگی مهم مجردان قطعی دانست. افراد کمال‌گرا در انتخاب شریک زندگی همیشه تردید دارند، زیرا به دنبال فرد ایده آل هستند. یکی دیگر از مهم‌ترین دلایل تجرد که می‌توان به آن اشاره کرد، ترس از طلاق است. در دهه اخیر آمار طلاق در کل جامعه بالا رفته و دلیل آن هم فقط بحث معیشت نیست. فرهنگ ازدواج، فرهنگ زندگی، فرا گرفتن مهارت‌های زندگی قبل و حین ازدواج و جلوگیری از دخالت اطرافیان، عوامل مهمی برای تشکیل زندگی مشترک هستند و برخی از افرادی که از این مهارت‌ها برخوردار نیستند، در زندگی مشترک با شکست روبه‌رو شده و باعث بالا رفتن آمار طلاق می‌شوند و به دنبال آن ترس جوانان را نسبت به ازدواج افزایش می‌دهند. عامل بعدی تجرد، تحصیلات دانشگاهی است که باعث بالا رفتن انتظارات می‌شود. تحصیلات، احتمال استقلال مالی را به ویژه برای دختران بالا می‌برد و برخی افراد ترجیح می‌دهند زندگی خود را به طور مستقل بنا کنند و مسئولیت‌های مسیر متأهلی را تحمل نکنند. ذهنیت لزوم داشتن تحصیلات دانشگاهی به ویژه در خانم‌ها و در مقابل توقع انتخاب همسری با تحصیلات بالا، شغل ثابت و درآمد عالی، اجازه نمی‌دهد دخترانی که در سن بالاتر، بیشتر اهل حساب و کتاب و سود و زیان هستند، به آسانی راضی به ازدواج شوند. طبق آمارهای ذکر شده، تجرد قطعی در بین زنان و دختران بیشتر است و این مسئله در بعضی روستاها بیشتر به چشم می‌خورد چرا که پسران روستا برای کار و ادامه تحصیل به شهر می‌روند و اکثر آن‌ها در شهر تشکیل زندگی می‌دهند و به دیار خود بر نمی‌گردند. همچنین رئیس انجمن مددکاری اجتماعی ایران نیز تأکید می‌کند که: «مجرد ماندن دختران روستایی بیش از هر چیز پیامد مهاجرت است. وقتی که مردان از روستا می‌روند، شانس ازدواج دختران پایین می‌آید و این در حالی است که مردان

فرصت‌های تازه ای برای ازدواج به دست می‌آورند. در نتیجه میزان تجرد قطعی دختران روستایی رو به افزایش است.» البته افرادی که به تجرد قطعی روی می‌آورند، به دلیل شرایط فرهنگی با مشکلات و ترس‌هایی نیز روبه‌رو می‌شوند. از ترس‌های تجرد می‌توان به: ترس از طرد شدن توسط خانواده، ترس از تنهایی، ترس از سربار بودن و ... اشاره کرد. همچنین افرادی که روابط زناشویی خوبی ندارند، عقیده دارند که اگر مجرد بودند وضعیت بهتری داشتند در حالی که آن‌ها از مشکلات و آسیب‌های مجرد ماندن اطلاعی ندارند. آسیب‌هایی مانند: احساس پوچی کردن، اعتماد به نفس پایین، فاصله گرفتن از خانواده، جامعه و ... علت دیگر کاهش آمار ازدواج و افزایش تجرد قطعی، روابط آزاد خارج از محدوده ازدواج است. افرادی که به چنین روابطی دسترسی دارند، دیگر دلیلی برای تشکیل خانواده نمی‌بینند و ترجیح می‌دهند از زیر بار مسئولیت‌هایی که فرهنگ بر روی دوششان قرار می‌دهد، فرار کنند. بعضی از تجملات نادرستی که در فرهنگ ما جای گرفته‌اند، مانع از تشکیل یک زندگی مشترک می‌شوند. اگر خانواده‌ها در زمینه‌های مختلف آگاهی کسب کنند، آمار ازدواج روبه‌روز بالاتر می‌رود. به عنوان مثال؛ استان یزد همواره پایین‌ترین میزان تجرد قطعی را داشته است و مطالعات نشان داده که این استان از نظر فرهنگی و اجتماعی، بستری مذهبی، سنت‌گرا و خانواده‌گرا را شامل می‌شود. ایجاد بستر مناسب و فراهم کردن زمینه ازدواج از دغدغه‌های مهم خانواده‌های یزدی محسوب می‌شود. تداوم این مولفه‌های فرهنگی، عاملی تأثیرگذار بر پایین بودن تجرد قطعی در این استان بوده است. به طور کلی دو دلیل اصلی برای تجرد افراد وجود دارد؛ اول مشکلات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و دوم انتخاب و ویژگی‌های فردی، که هر دو دلیل در پی هم صورت می‌گیرند. تجرد و همچنین تجرد قطعی، امری است که نیاز دارد توسط دولت ریشه‌یابی و تا حدی حل شود تا امر ازدواج برای جوانان کشور تسهیل گردد.

توهم سیندرلا

بررسی تاثیر سینما و انیمیشن‌ها بر معیار و ملاک‌های ازدواج

فاطمه اشرفی
کارشناسی مطالعات خانواده

تبدیل جوامع سنتی به جوامع در حال توسعه و صنعتی، پیامدهای گوناگونی در بخش‌های مختلف جامعه به وجود آورده است و سبک زندگی را دچار تغییرات گسترده کرده است.

امروزه، وجود مسائل مختلف اجتماعی به ویژه در کلان شهرهایی مانند تهران، پدیده ازدواج را به امری پیچیده و مبهم تبدیل کرده است. این امر به تأخیر در سن ازدواج و افزایش تجرد قطعی، دامن می‌زند. از طرف دیگر، روند مدرن شدن نیز در سطح فردی و اجتماعی بر ازدواج تأثیر می‌گذارد. از این رو تغییر در سبک زندگی، گاه معضلات رفتاری فرهنگی و اجتماعی خاصی را در جامعه پدید می‌آورد. چرا که رشد فرهنگ غربی در جامعه و تاثیرگذاری شدید رسانه، باعث تغییر در نگرش جوانان و تأخیر در عبور از جوانی به بزرگسالی و در نتیجه نپذیرفتن نقش در جامعه شده است.

سینما یکی از حوزه‌های عمومی فرهنگ است که باز نمایی خانواده در آن به اشکال مختلف کاربرد داشته و از موضوع ازدواج به صورت‌های مختلف بهره برده است. پیشینه فرهنگ در جامعه ایرانی نشان می‌دهد که در جامعه سنتی ما، آشنایی دختران و پسران برای ازدواج اکثر مواقع از طریق خانواده صورت می‌گرفت و اصولاً ازدواج‌ها درون گروهی و بیشتر فامیلی یا طایفه‌ای بود. با مهاجرت روستائیان به شهر و گسترش وسایل ارتباط جمعی، تغییرات فرهنگی بر ازدواج نیز تاثیر گذاشت. به طوری که این تغییرات در جامعه امروز کشور ما به خوبی آشکار است. این روند در تغییرات سبک زندگی و ازدواج، موجب شده است تا فیلمنامه نویسان و کارگردانان سینما نیز به دنبال این تغییرات، در ۹۹ درصد مواقع، فیلم‌های خود را با سوژه ازدواج، موضوع آشنایی دختر و پسر برای ازدواج و بدون دخالت خانواده در نظر بگیرند.

رعایت حد عرف و شرع و صمیمیت در روابط نیز از جمله موضوعاتی است که در فیلم‌های سینمایی با موضوع ازدواج کمتر توجه می‌شود. در حقیقت روابط در سینمای ایران مرزهای معنایی خود را پر رنگ نشان نمی‌دهد و در اغلب فیلم‌ها روابط بین زن و شوهر قبل و

شخصیت او در حال شکل‌گیری می‌باشد؛ به همین دلیل همانندسازی و الگوبرداری در این سنین باعث می‌شود که انیمیشن‌ها تاثیر بیشتری بر روی کودکان داشته باشند. بنابراین انیمیشن‌ها می‌توانند باعث فرهنگ‌سازی شده و بر نگرش‌ها و ارزش‌های افرادی که نسل آینده را می‌سازند، تاثیر بگذارند.

هرچقدر سن کودک کمتر و میزان تماشای انیمیشن‌های او بیشتر باشد، تاثیرات انیمیشن‌ها شدیدتر خواهد بود. این والدین هستند که باید بر چگونگی استفاده از رسانه‌ها توسط فرزندان‌شان نظارت کنند، زیرا سازندگان انیمیشن‌ها غالباً بر جنبه‌های تجاری محصولات خود توجه می‌کنند و کمتر به جنبه‌های تربیتی تمرکز می‌کنند. همچنین بیشتر انیمیشن‌ها جزء تولیدات ایرانی نیستند و اگر بر فرض مثال یک انیمیشن غیرایرانی بخواهد روی فرهنگی خاص تاکید کند، این فرهنگ ایرانی نیست و سازندگان روی ترویج فرهنگ و آداب و رسوم کشور خود تاکید می‌کنند که این موضوع طبیعی است. به عنوان مثال والت دیزنی، معروف‌ترین و قدیمی‌ترین کمپانی تولید انیمیشن در جهان است. موسس این کمپانی فردی یهودی بوده پس بعید نیست از این کمپانی برای تبلیغ عقاید یهودی استفاده کند. انیمیشن‌های دیزنی از لحاظ بصری و کمدی به شدت جذاب هستند. کیفیت حرکات شخصیت‌ها، لباس‌ها، محیط و صداگذاری فوق العاده

است.

یکی از مشکلات دیزنی یکنواخت بودن داستان و غیر معقول بودن سناریوها است.

تقریباً تمام شخصیت‌های کارتون‌ها یا قصه‌های پریان در پایان فیلم به هم می‌رسند و تا ابد در خوشی و شادی با هم زندگی می‌کنند اما اگر به عنوان یک بزرگسال نگاه واقع بینانه‌تری به آنها داشته باشیم، متوجه می‌شویم که در واقعیت، تمام این رابطه‌ها پایدار نخواهند ماند. این درست است که ما با دنیای خیالی مواجه هستیم که مخاطبش کودکی است که از واقعیت‌های زندگی دور است. اما در واقع، بسیاری از این کارتون‌ها برگرفته از قصه‌های اساطیری‌اند که پایان واقعی آنها با پایان کارتون زمین تا آسمان می‌تواند متفاوت باشد.

در اکثر انیمیشن‌ها افراط و تفریط مربوط به معقوله ازدواج و دلدادگی دیده می‌شود. به عنوان مثال می‌توان به انیمیشن سیندرلا، پری دریایی و دلیر اشاره کرد.

سیندرلا بعد از مرگ والدینش، با نامادری و خواهرهای ناتنی خود تحت رفتار ظالمانه و خبیثانه آنها زندگی، و برایشان پادویی می‌کرد تا زمانی که یک شب در یک جشن با شاهزاده‌ای جوان که پسر حاکم شهر است ملاقات می‌کند. اگر بخواهیم از لحاظ شخصیتی این دو زوج را بررسی کنیم، سیندرلا شخصی سخت‌کوش و صبور، و همیشه امیدوار است که تصور می‌کند تمام

زنان، مردان را نمی‌فهمند

معرفی کتاب «مثل یک مرد فکر کن، مثل یک زن زندگی کن»

پریسا جعفرزاده
کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عربی

کتاب «مثل یک مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن» راهنمایی عملی برای شناخت بهتر مردان و بهبود روابط بین دو جنس است. استیو هاروی در این کتاب با در اختیار داشتن تجربیات خود در زندگی تلاش می‌کند تا اطلاعات مهمی را در مورد باورها و خواسته‌های مردان در اختیار زنان قرار دهد. این کتاب روش‌هایی را به شما پیشنهاد می‌کند تا بتوانید مردان را بهتر بشناسید و نتیجه مورد نظر خود را از یک ارتباط بگیرید. شما در روابط خود با مردان، با مسائلی مواجه می‌شوید که انتظار آن را ندارید؛ یکی از بدترین چیزهایی که ممکن است اتفاق بیفتد خیانت است. با خواندن این کتاب یاد می‌گیرید که چطور مردان خیانت‌کار را از مردان متعهد تشخیص دهید.

میکروکتاب مثل یک مرد فکر کن مثل یک زن رفتار کن به قلم استیو هاروی، برای مدت زیادی در گروه پر فروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز قرار داشت. استیو هاروی نه تنها در آمریکا بلکه در سراسر جهان جزو افراد محبوب، طنز و مشهور است. او لحن شوخ‌طبعی و طنز خود را در کتاب‌هایش نیز حفظ کرده است. همین امر باعث محبوبیت کتاب‌های او و علاقه‌ی ناشران به ترجمه‌ی این آثار در سراسر جهان شده است. کتاب مثل یک مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن با عنوان انگلیسی «act like a lady think like a man» یکی از کتاب‌های معروف هاروی در جهان است که با چندین ترجمه در بازار نشر ایران وجود دارد و یکی از معروف‌ترین کتاب‌های روانشناسی در جهان محسوب می‌شود که تا به امروز به زنان بسیاری در سراسر دنیا کمک کرده تا مشکلات رابطه خود را حل کنند. نویسنده در میکروکتاب با روایتی جذاب و طنز، تجربه‌ها و حقایق شخصی خود را در اختیار زنان می‌گذارد و به آن‌ها نشان می‌دهد که مردان هنگام رابطه، صمیمیت و عشق چگونه فکر می‌کنند. او در این کتاب به زنانی که در آستانه‌ی ورود به یک رابطه‌ی جدید با شوهر خود هستند یا رابطه‌ای را از پیش شروع کرده‌اند و می‌خواهند آن را ارتقا دهند، کمک چشمگیری می‌کند. شما با بهره‌گیری از اصول و تیپ‌های گوناگون رفتاری

که این کتاب در اختیار شما قرار می‌دهد و در بیشتر مردان نیز مشترک است، می‌توانید آن‌ها را شناخته و بدانید چه عکس‌العملی از خود در برابر ایشان نشان دهید.

هیچ چیز در این سیاره نمی‌تواند با عشق یک زن مقایسه شود. مهربانی و دلسوزی، صبوری و سخاوت بی قید و شرط مشخصه‌های بارز زنی است که می‌خواهد رابطه‌ی خود را شروع و آن را با عشق و علاقه حفظ نماید؛ اما گاهی زنان علت بعضی رفتارهای مردان را نمی‌دانند و آنها را نوعی بی‌احترامی تلقی می‌کنند.

استیو هاروی کم‌دین معروف آمریکایی کتاب مثل یک مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن را در سال ۲۰۰۹ منتشر کرد. این کتاب برای زنانی است که تصمیم گرفته‌اند زندگی خود را تغییر دهند و یا وارد مسیر جدیدی از زندگی خود شوند. استیو هاروی با جمع‌بندی مطالبی مفید به زنان سراسر دنیا کمک کرده است تا شناخت بهتری از مردان داشته باشند و اجازه ندهند تا مشکلات از نظر فکری و جسمی آن‌ها را آزار دهد بلکه بتوانند به خوبی آن‌ها را حل کنند. خواندن این کتاب به همه‌ی زنان توصیه می‌شود؛ چرا که روش‌های کاربردی هاروی در این کتاب به زنان می‌آموزد که چطور کنترل اوضاع را به دست بگیرند و پایه‌های روابط خود را مستحکم کنند.

مروری بر کتاب مثل یک مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن

استیو هاروی کتاب را در ۳ بخش اصلی نوشته است. نویسنده در همه‌ی بخش‌ها با دیدگاه پیشنهادی و انتقادی به زنان توضیح می‌دهد؛ که دلیل بعضی از کارها و رفتارهای مردان و حتی احساس برتری که دارند چیست. او با تحلیل و بررسی‌های خود به زبان ساده و طنز، زنان را راهنمایی می‌کند تا در زندگی خود قادر به تصمیم‌گیری و انتخاب درست‌تری باشند.

بخش اول: نظام ذهنی یک مرد

در این بخش استیو بیان می‌کند که چطور زنان می‌توانند متوجه شوند که مردی عاشق آن‌هاست یا نه. در ادامه استیو هاروی اهمیت «حمایت»، «صداقت» و «آشپزی» را به زنان گوشزد می‌کند.

بخش دوم: چرا مردان این کار را می‌کنند؟ آنها چه کار می‌کنند؟

رهبری و فعالیت‌های دیگر اجتماعی می‌زنند و اینگونه الگوی جدیدی را برای دختران ایجاد می‌کنند که در هر دو الگو افراط و تفریط کاملاً قابل مشاهده است. در انیمیشن‌های دیگری مانند انیمیشن روح، مادی‌گرایی بسیار قابل توجه است.

مردم غرب روزها کار می‌کنند و شب‌ها پولی را که به دست آورده‌اند خرج خوش گذرانی می‌کنند. مصرف‌گرایی در غرب بی‌داد می‌کند. تشکیل خانواده و ازدواج عرفی کمی بی‌معنی است. حلال‌زادگی، آرزو محسوب می‌شود. تمام این‌ها نتایج مادی‌گرایی هستند و مادی‌گرایی خیلی زیبا و شیک در انیمیشن‌های والت دیزنی نشان داده می‌شود.

در فرهنگ غرب، خانواده‌ها از هم گسسته و در خیلی اوقات غیر حقیقی‌اند. نبود خانواده؛ یعنی کاهش شادی و نشاط در جامعه. بیشترین آمار افسردگی مربوط به غرب است. غربی‌ها نیز برای جبران شادی نداشته خود به مواد مخدر، الکل و روابط نامشروع رو می‌آورند تا شاید کمی از وضعیت روحی و روانی خود را بهبود بخشند. رسانه‌ها و دولت‌های غربی در پی بیشتر جا انداختن همین فرهنگ و روش زندگی در جامعه جهانی‌اند. چرا که اگر فردی خانواده و تعهد نداشته باشد بیشتر کار می‌کند، بخش زیادی از درآمد خود را خرج مواردی بی‌اهمیت و در دست همان دولت‌ها و رسانه‌ها می‌کند و از آن جهت که دچار بیماری است، کنترل و نظارت دولتی بر آنها راحت‌تر است.

بدبختی‌ها و مشکلات یک روز به خودی خود ناپدید خواهند شد که این تصور چندان هوشمندانه نیست. اما این قصه‌های افسانه‌ای است. بنابراین به لطف جادو و شانس همه‌چیز طبق آرزوی او پیش می‌رود و سیندرلایی که در بدبختی سر می‌کرد به لطف جادو توسط شاهزاده‌ای سوار بر اسب سفید نجات پیدا می‌کند. در واقع سیندرلا، هیچ تلاشی برای نجات دادن خود از مشکلاتش نکرد و زندگی منفعل داشت، تا بالاخره فردی او را نجات داد. تمرکز افراطی بر روی مسائل عاشقانه، ازدواج با شاهزاده‌ای رویایی و رفتار منفعلانه سیندرلا در مواجهه با مشکلاتش، از نکات منفی داستان است که باید به آن توجه کرد.

آریل، پری دریایی خوش صدایی است که می‌خواهد جهان خارج از آب را ببیند. او برخلاف خواسته پدرش، به سطح آب می‌آید و به طور اتفاقی شاهزاده‌ای را از مرگ نجات می‌دهد و در یک نگاه دلباخته او می‌شود. آریل به هیچ‌عنوان به حرف‌های پدرش گوش نمی‌دهد و با اینکه می‌داند مادرش به دست انسان کشته شده، هر کاری می‌کند که به سطح آب بیاید. او حتی صدای زیبای خود را با جادوگر معامله می‌کند تا بتواند با پرنس ازدواج کند. از نظر شخصیتی آریل صادق و ساده است و به عواقب کارهایش فکر نمی‌کند. کارهایش را از روی هوس انجام می‌دهد. به شاهزاده علاقه‌مند می‌شود، بنابراین باید او را به دست آورد و به اینکه بر روی خشکی که هیچ شناختی نسبت به آن ندارد چه بلایی بر سرش می‌آید اهمیتی نمی‌دهد. در زندگی واقعی، چنین شخصیتی زیاد دوام نمی‌آورد.

در انیمیشن دلیر، مادر مانع اصلی پیشرفت و علایق دخترش است. حتی برای بعضی کارها او را مجبور می‌کند. پدر هم اصلاً در مسائل تربیتی وارد نمی‌شود. برادرها نیز تا باج نگیرند هیچ کمکی به خواهر خود نمی‌کنند. خود مریندا هم به هیچ‌عنوان حاضر به ازدواج نیست حتی اگر به قیمت جنگ بین قبیله‌ها تمام شود.

دیزنی در ابتدا پرنس‌های خود را بسیار زیبا، خوش اندام و اغواگر نشان می‌داد. پرنس‌ها از این سرمایه‌ها برای رسیدن به پرنس رویاهای خود که معمولاً مردی با مقام و منزلت بالا بود، استفاده می‌کردند، مانند سیندرلا و پری دریایی. اصلاً تفاهم و اخلاقیات برای طرفین ملاک نبود و فقط زیبایی شرط و اولویت اصلی بود. این الگوی سابق دیزنی برای دختران بود.

در زمان حال دیزنی رویکردی فمینیستی را انتخاب کرده است. با اینکه پرنس‌هایش همان زیبایی و خوش اندامی سابق را دارند، اما علاقه چندانی به تشکیل خانواده و ازدواج ندارند. حتی در انیمیشن‌هایی مانند دلیر ازدواج بدجلوه می‌کند. زنان دست به مبارزه،

سرورس نقشه‌ی - حقوقی

سعی می‌کنیم بر حسب آن تلاش کنیم، اما معمولاً نمی‌توانیم.

ترجمه‌ی کتاب مثل مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن

استیو هاروی، نه تنها در آمریکا بلکه در سراسر جهان جزو افراد محبوب، طنز و مشهور است. او لحن شوخ طبعی و طنز خود را در کتاب هایش نیز حفظ کرده است. همین امر باعث محبوبیت کتاب‌های او و علاقه‌ی ناشران به ترجمه‌ی این آثار در سراسر جهان شده است. کتاب مثل مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن با عنوان انگلیسی «act like a lady think like a man» یکی از کتاب‌های معروف هاروی در جهان است که با چندین ترجمه در بازار نشر ایران وجود دارد.

در این فصل هاروی به زنان توضیح می‌دهد که معیار و ملاک مردان برای انتخاب یک زن، چه چیزهایی است و چگونه مردان بین انواع ازدواج و مسائل سرگرم کننده تفاوت قائل می‌شوند.

بخش سوم: کتاب تمرین هاروی در این بخش موارد متعددی را که بهتر است زنان بعد از شکل گیری ارتباط خود با مردان بدانند را بررسی می‌کند.

در بخشی از کتاب مثل مرد فکر کن، مثل یک زن رفتار کن می‌خوانیم:

حمایت، وفاداری و رابطه جنسی زنان موجودات پیچیده‌ای هستند. به چیزهای زیادی نیاز دارند و انتظار دارند که مرد همه آن نیازها را تأمین کند، گاهی نمی‌گویند به چه چیز نیاز دارند، اما آن را می‌خواهند و گاهی خواسته و نیازشان با پنج دقیقه پیش کاملاً فرق می‌کند. بارها و بارها به شوخی گفته‌ام که زنان موجودات پیچیده‌ای هستند و به چهار مرد نیاز دارند. یک مرد پیر، یک مرد زشت، یک مرد بد اخلاق و یک مرد زن باره. حالا چهار مرد باهم ترکیب می‌شوند. مرد پیر، در خانه کنار شما بنشیند و حقوقش را برای شما خرج کند، شما را در آغوش بگیرد و به شما آرامش بخشد و انتظار هیچ گونه رابطه جنسی از شما نداشته باشد؛ از جانب او امنیت مالی را دریافت می‌کنید. مرد زشت در انجام وظایف خانه به شما کمک می‌کند. بچه‌ها را به مدرسه می‌برد، شما را برای خرید به مغازه می‌برد و آخر هفته، ماشین را می‌شوید، مراقب حیوانات خانه است و هر آنچه نیاز داشته باشید را تأمین می‌کند، چون از داشتن همسر زیبایی مثل شما خوشحال است و هر بهایی بابت آن می‌پردازد. از او زمان مورد نیازتان را دریافت می‌کنید. بعد مرد بد اخلاق؛ می‌دانید از او چه می‌خواهید، او بزرگ و قوی هیکل است. خیلی باهوش نیست، نمی‌تواند با شما یک گفتگوی خوب داشته باشد، به خاطر قوی هیکل بودنش، انتظار یک رابطه جنسی خوب را از او دارید. این تمام آن چیزی است که از او می‌خواهید. بعد به یک مرد زن باره نیاز دارید، کسی که همراه شما به خرید بیاید و هیچ انتظاری از شما نداشته باشد و راجع به تمام جزئیات همراه شما به غیبت مشغول باشد.

این همه آن چیزی است که از او انتظار دارید. (گفتگوی طولانی مدت). این چهار نفر، هر آنچه نیاز داشته باشید را فراهم می‌کنند و این موضوع شما را خوشحال می‌کند؛ اما باید به خانم‌ها بگویم، این خوشحالی هیچ تضمینی ندارد حتی اگر بیش از آنچه می‌خواهید، برآورده شود. ما کاملاً می‌دانیم که در هر زمانی شما حق تغییر پارامترها، شرایط و خصوصیات را دارید و

خواستگاری؛ آثار، ضمانت اجرای آن

آثار فقهی حقوقی خواستگاری و ضمانت اجرای آن

الهام آقابابایی
کارشناس ارشد حقوق عمومی

از زمان‌های بسیار قدیم تا به امروز، اصلی‌ترین و مهمترین وسیله پیوند زن و شوهر با یکدیگر، ازدواج بوده است. ازدواج دارای آداب و رسوم و تشریفات خاصی بوده و شروع مقدمات آن با مراسمی به نام «خواستگاری» است. در هر کشوری و با توجه به هر آیین و مذهبی رسومات ازدواج متفاوت است، اما همه‌ی آنها در اینکه مراسم ازدواج با خواستگاری شروع می‌شود هم‌عقیده هستند. هر چند که در نوع برگزاری آن تفاوت‌هایی وجود دارد.

در برخی از کشورها با توجه به دین مخصوص همان کشور، دختر می‌تواند بدون نیاز به اجازه‌ی پدر به خواستگاری جواب مثبت داده و ازدواج کند. اما در کشورهای اسلامی؛ مراسم خواستگاری با حضور بزرگان، خانواده‌های دختر و پسر، آشنا شدن آنها با یکدیگر، انجام تحقیقات و در نهایت ازدواج انجام می‌شود. طبق دین اسلام و قانون مدنی ایران، برای ازدواج دختر اذن پدر لازم است. در ادامه به معرفی بیشتر مراسم خواستگاری و مسائل مربوط به آن خواهیم پرداخت.

مفهوم و ماهیت خواستگاری

همانطور که در مطالب بالا اشاره شد، موضوع خواستگاری؛ رسمی دیرینه و بااهمیت است. و به این صورت برگزار می‌شود که مرد به منظور اختیار کردن همسر و تشکیل خانواده به خواستگاری دختر مورد نظرش می‌رود و تمایلش را برای ازدواج با او اعلام می‌دارد. در واقع پیشنهاد ازدواج اول از جانب مرد صورت می‌گیرد. در واقع درخواست مرد برای ازدواج با زنی است که خالی از موانع شرعی (مانند در عده‌ی طلاق یا وفات بودن زن، که در این صورت، خواستگاری کردن حتی بصورت ضمنی و کنایه‌ای هم ممنوع است) باشد. در کشورها با توجه به فرهنگ‌ها و آداب و رسوم هر ملت، مراسم خواستگاری ممکن است ساده و در اکثر موارد با تشریفات و رسوم خاصی برگزار می‌شود تا دختر و پسر یکدیگر را دیده و با اوضاع خانوادگی، جسمی، روحی، فرهنگی، علمی و ... یکدیگر آشنایی پیدا کنند.

در این مراسم درباره زندگی آینده زوجین و شروط هر

یک از آنها بحث و گفت‌وگو می‌شود. بزرگان نیز دختر و پسر را راهنمایی کرده و با آنان درباره تعیین معیارهای شخص شایسته و انتخاب همسرهمیاری و همفکری می‌کنند. اگر همه‌ی مراحل در خواستگاری به خوبی پیش رفت و دختر تمایلش را برای ازدواج با پسر ابراز کرد؛ این دو نفر وارد مرحله‌ی نامزدی می‌شوند.

اگر بخواهیم ماهیت حقوقی خواستگاری را بیان کنیم باید بگوییم که؛ خواستگاری متشکل از یک ایجاب و قبول است که ایجاب از جانب مرد صورت می‌پذیرد و با قبول از جانب زن، این دو از مرحله‌ی خواستگاری خارج شده، وارد مرحله نامزدی می‌شوند. نامزدی را می‌توان قراردادی دانست که قابل فسخ است و به معنای تحقق ازدواج و شروع روابط زناشویی نیست و آثار نکاح را ندارد (مستفاد از ماده ۱۰۳۵ قانون مدنی).

آثار و تعهدات ملزم خواستگاری

خواستگاری حتی در صورت اعلام قبول از ناحیه دختر و خانواده او رابطه‌ی زناشویی و زوجیت را بوجود نمی‌آورد؛ زیرا از منظر حقوقی تا زمانی که صیغه‌ی عقد نکاح بین دختر و پسر جاری نشود زوجیت تشکیل نشده و نسبت به یکدیگر بیگانه محسوب می‌شوند، حتی اگر در خواستگاری دختر و خانواده‌اش به خانواده پسر جواب مثبت داده باشند.

قانون مدنی ما نیز خواستگاری مورد قبول واقع شده را وعده‌ی ازدواج می‌داند. از وعده ازدواج می‌توان عدول کرد. و این عدول از وعده از جانب هر طرف که باشد، برایش نسبت به طرف مقابل ایجاد تعهد نمی‌کند و طرفین می‌توانند از انجام مراحل بعدی ازدواج خودداری کنند. در خصوص مهریه اگر تمام یا بخشی از آن به زن پرداخت شده باشد در صورت منحل شدن وصلت، مانند سایر هدایا قابل استرداد است و می‌توان آن را پس گرفت.

موانع خواستگاری و شرایط آن

از میان شرایط موجود برای ازدواج، مهمترین شرط آن، مشروع بودن ازدواج با زنی است که از او خواستگاری به عمل آمده. ازدواج با یک زن در صورتی صحیح است که:

۱: ازدواج با او حرام نباشد.

۲: از همسر شخص دیگر یا زنی که در عده طلاق یا وفات به سر می‌برد نباشد.

۳: از نامزد شخصی دیگر خواستگاری نشود. مسئولیت ناشی از خواستگاری نامتعارف و غیرمجاز خواستگاری غیرمجاز هم به لحاظ کیفی و هم به لحاظ مدنی واجد مسئولیت است. یعنی اگر فردی بطور عمدی به خواستگاری برود که ازدواج با او به هر دلیلی حرام است مرتکب تقصیر شده و مسئول خواهد بود. اگر خواستگار ایجاد مزاحمت کند، مستوجب کیفر مطابق مقررات تعزیری خواهد بود. اما باید این نکته را بیان کرد که اگر خواستگاری غیرمجاز از نامزد دیگری باشد و منجر به نکاح شود، نکاح صحیح است مگر اینکه از روی تقصیر باشد که در این صورت اگر به نامزد سابق ضرری وارد شود طبق مقررات مسئولیت مدنی می‌تواند مطالبه خسارت کند.

همانطور که گفتیم ازدواج عامل پیوند زن و مرد به یکدیگر و سنگ بنای خانواده و جامعه است. بنای این رکن با خواستگاری آغاز می‌شود. که طبق فرهنگ و آداب و رسوم مختلف بصورت‌های گوناگون برگزار می‌شود. اما کشورهای اسلامی این مراسم را با وجود تفاوت‌های جزئی، بصورت یکسان برگزار می‌کنند. خواستگاری به خودی خود دارای آثار و ضمانت اجراها و احکام و شرایط زیاد و ویژه‌ای است که محدودیت یادداشت مانع از پرداختن به آنها شد.

امید است که با شناخت درست از آنها خواستگاری بصورت و معنای درست آن اجرا شود تا شاهد پایه‌گذاری یک پیوند زناشویی سالم و درست بین دختر و پسر باشیم.

تصورات دست‌وپاگیر

بعضی تصورات و سنت‌های غلط در مورد ازدواج وجود دارد که دست و پاگیر و مانع ازدواج جوان‌ها است. شما که جوان و مطالبه‌گر و پرنشاطید اینها را نقض کنید.

رهبر انقلاب ۱۳۹۳ / ۰۵ / ۰۱